sud

LES NOTÍCIES DE COOPERACIÓ SINDICAL

revista semestral / **desembre del 2010**

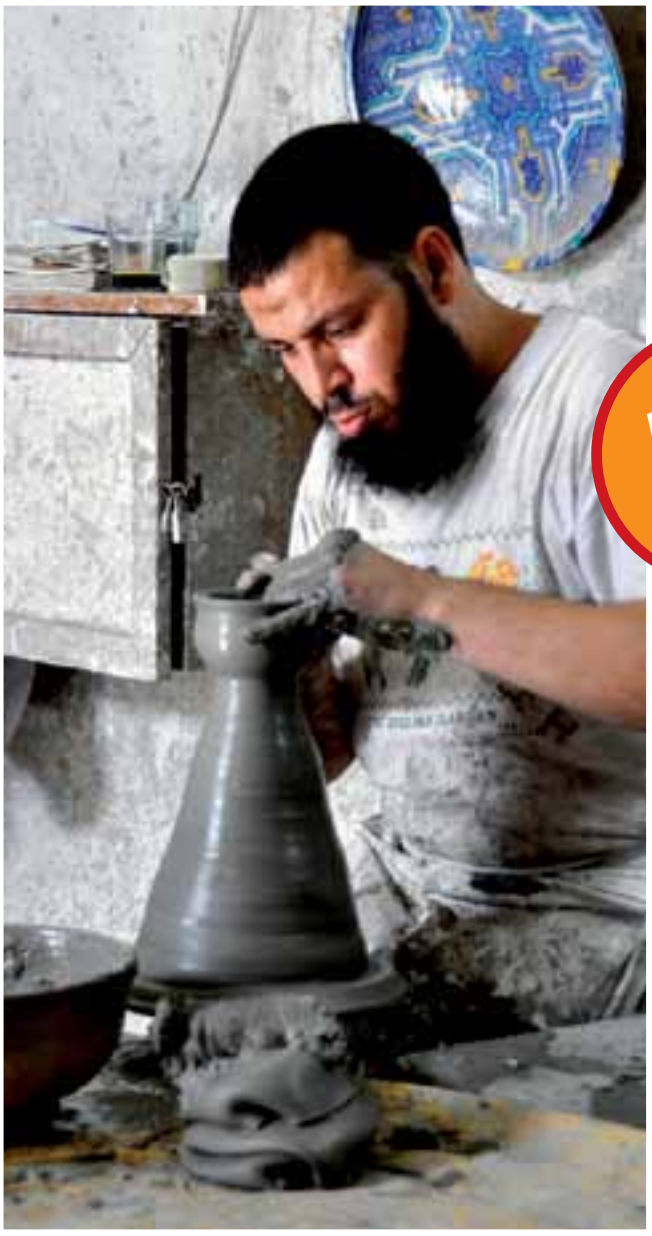

17

Entrevista del Nord:
Núria Parlón
Nicolás Cortés i José M. García-Pastor

Entrevista del Sud:
Orlando Núñez
Jaume Soler i Amadeu Pardo

Guatemala, contra la privatització de l'energia elèctrica
José María García-Pastor

Río Blanco - Perú: un cas de conflicte social i de destrucció del medi ambient
Luís Ángel Rodríguez Salcedo

Formaghreb, un somni fet realitat
Aboudine Gasmi

Triodos Bank: diners responsables
Sonia Felipe Larios

sud
LES NOTÍCIES DE COOPERACIÓ SINDICAL

desembre del 2010
17

Editorial
3 — **Reivindiquem la solidaritat**
Nicolás Cortés Rojano

Reflexions
4 — **Sindicat i construcció nacional a Palestina**
Wael Natheef i Ali Santrisi
8 — **La formació, una alternativa a la precarietat laboral al Marroc**
Chakib Islami
12 — **Guatemala, contra la privatització de l'energia elèctrica**
José María García-Pastor
16 — **Panamà: Changuinola exigeix justícia**
Silvestre Díaz
20 — **Río Blanco - Perú: un cas de conflicte social i de destrucció del medi ambient**
Luís Ángel Rodríguez Salcedo
24 — **L'ACCD reforça els actors de la cooperació catalana a través del nou Pla director**
David Minoves

Entrevistes
28 — **Entrevista del Nord: Núria Parlón**
Nicolás Cortés i José M. García-Pastor
34 — **Entrevista del Sud: Orlando Núñez**
Jaume Soler i Amadeu Pardo

Accions
40 — **Clàusula ecosolidària, una nova forma de solidaritat**
Pepe López
44 — **Formaghreb: un somni fet realitat**
Aboudine Gasmi
48 — **La ciutadania es mobilitza pel dret a l'educació**
Campanya Mundial per l'Educació
52 — **En temps de crisi, polítiques públiques de cooperació, governança i construcció de la pau**
Juan Antonio Corchado Ponce
56 — **Triodos bank: diners responsables**
Sonia Felipe Larios
60 — **29 de setembre: mobilització europea**
Anna Molina

Lectures
64 — **Srebrenica, 15 anys després de la massacre**
Michela Albarello
65 — **La Campanya del Mil·lenni de l'ONU: Sense Excuses 2015**
Xavier Longan
66 — **L'Àfrica, passats i futurs**
Nicolás Cortés Rojano
67 — **El preu de la fam. L'estraperlo a la Catalunya de la postguerra**
Rosa M. Puig-Serra
68 — **150 preguntes sobre el nou desordre**
Nicolás Cortés Rojano
69 — **Informe CSI 2009: 101 sindicalistes assassinats al món l'any 2009**
Javier Martínez
70 — **Negociar amb els talibans és la solució per a l'Afganistan?**
María Cilleros

Les idees expressades en cada article són responsabilitat de l'autor o autora.

Director
Nicolás Cortés

Subdirector
José M. García-Pastor

Consell de Redacció
Núria Bonshoms, Nicolás Cortés, Miquel Àngel Escobar, José M. García-Pastor, Emma Izaola, Cati Jerez, Toni Jiménez Luque, Julián López Belenguer, Pepe López, Juanjo Lleixà, Àngel Miret, Javier Martínez Villarreal, Anna Molina, Paco Neira, Amadeu Pardo, Laura Pelay, Joan Sánchez Osete, Alexis Serra, Jaume Soler.

Edita
UGT de Catalunya
Fundació Comaposada - Sindicalistes Solidaris

Redacció i Administració
Rambla de Santa Mònica, 10
08002 Barcelona
Tel: 93 412 13 27
www.sindicalistessolidaris.org
sindicalistes@sindicalistessolidaris.org

Coordinació
Emma Izaola

Correcció lingüística
Pilar Tió i Pasqual

Direcció d'art
Quim Milla

Disseny i maquetació
estudilogo
619704334

Impressió
IMGESA

Dipòsit Legal
B-37.117-2001

Nicolás Cortés Rojano
ncortes@l-h.cat
DIRECTOR DE SUD

REIVINDIQUEM LA SOLIDARITAT

No fa pas gaire un gran intel·lectual del nostre país, Josep Ramoneda, presentava el seu llibre *Contra la indiferencia* (Galaxia Gutenberg, 2010). Hi feia un diagnòstic interessant de la societat global del començament de segle, els pros i els contres i la sintomatologia vital. I ens mostrava un element clau, determinant, com és la sensació de por; que es fa extensiva a la seguretat i a l'economia. D'aquí prové que moltes administracions tinguin tanta por davant d'aquesta crisi i, per aquest motiu, optin per reduir tots els fons solidaris, molt concretament els que es destinen a la feina de solidaritat internacional.

Convé recordar que els diners que es destinen al famós 0,7 % són una necessitat perquè les desigualtats internacionals disminueixin; una necessitat també nostra, ja que els problemes socials d'altres països també ens acaben afectant directament. La cooperació internacional, el sindicalisme internacional, beneficia ambdues parts, és una estratègia més de cohesió; en el nostre món globalitzat ja no es pot parlar de solidaritat, s'ha de parlar d'ajut mutu. És vital el manteniment de totes les polítiques públiques de cooperació.

Aquest nou segle ha de ser el segle de la cooperació, i no només dels projectes sinó també el de l'ajut directe i braç a braç, del treball conjunt amb els països del sud; aquesta ha de ser la línia. El nou segle, si no és solidari serà una mala còpia d'aquesta centúria, en la qual la depredació especulativa dels mercats ha portat la crisi econòmica i social que tenim. Els qui van malversar en el casino de les borses de valors han fet que tots perdéssim en l'aspecte social, i molts la feina. La tasca sindical mai no és gratuïta, i avui cal més que mai.

És adequat ara un record personal: fa pocs dies em vaig trobar al carrer, al barri de l'Hospitalet de Llobregat d'on provenim, l'antic secretari general de CCOO de la meva unió territorial. Ens vam abraçar, vam recordar les antigues convocatòries i també els conflictes de les eleccions sindicals (sempre va bé una bona dosi d'ironia per mirar enrere...). Ell es va jubilar de la seva empresa i, després de poc, del sindicat, ara fa uns 10 anys; jo vaig abandonar la secretaria general per passar al SNC, ara fa 12 anys. Feia poc que havíem quedat per esmorzar plegats. I aquests moments et fan reflexionar sobre el paper del sindicalisme, i dels sindicalistes, homes i dones que es dediquen a defensar els treballadors, en una lluita silenciosa pels drets i sous, en un crit en veu baixa constant a les seves empreses... a vegades desgraciadament poc reconegut socialment.

Per aquest motiu avui és important de recordar i de fer un reconeixement a un sindicalista, al lluitador que va ser Simón Rosado, un home al cent per cent de Comissions Obreres, un sindicalista d'empresa, un home de lluita i de pacte, un sindicalista a qui vam conèixer i respectar. Convé recordar avui que les grans sigles, els grans missatges i les grans reivindicacions les fan cada dia petits grans homes que deixen anys de la seva vida —si no tota la vida— com Simón, en una batalla silenciosa escoltant les necessitats dels treballadors, a les empreses, al peu del canó, arran de la realitat.

Wael Natheef
pgftu_jer@yahoo.fr
Secretari general PGFTU de Jericó (Palestina)

Ali Santrisi
Secretari de comunicació i de formació PGFTU de Jericó (Palestina)

Sindicat i construcció nacional a Palestina

La situació de Palestina, amb l'ocupació israeliana i el patiment que aquest fet comporta a la població, fa que calgui que hi hagi un sindicalisme fort i compromès. És una tasca difícil i que, cada vegada més, ultrapassa el vessant sindical i incideix, directament, en l'àmbit polític.

El paper dels sindicats palestins és diferent del paper dels sindicats de la resta del món, per la responsabilitat que representa lluitar contra les condicions de patiment dels treballadors i de les treballadores de Palestina per l'ocupació israeliana.

Per entendre bé el paper del moviment sindical palestí en la causa per a l'alliberament nacional de Palestina cal conèixer-ne els orígens i el desenvolupament des de la fundació, el 1923, any en què es va fundar a Haifa l'Associació de Treballadors Ferroviaris. El comitè constitutiu estava format per sis persones, que van acordar d'anomenar-la ‹‹club›› perquè les lleis d'aleshores no permetien la creació d'un cos de treballadors ni la lluita pels seus drets.

Posteriorment, aquest club es va transformar en germanor, després d'haver patit amenaces i persecucions del sindicat general dels jueus (Histadrut).

Al final del 1923, un treballador anomenat Abdul Hameed Haimoor i els seus companys de l'Associació van informar el mandat britànic de la voluntat d'establir l'Associació de Treballadors Àrabs de Palestina, amb seu a Haifa, i d'exercir el dret a establir seus a altres ciutats palestines. El comitè constitutiu va rebre el vistiplau de les autoritats britàniques el 21 d'abril de 1925. Els treballadors àrabs de Palestina, a partir del 1926, commemoren aquesta data com a diada nacional, i la celebren cada any juntament amb el dia internacional del treball.

El 1945, es va fundar i establir a la ciutat de Jafa la Conferència de Treballadors Àrabs, una escissió del sector comunista de l'Associació, després que hagués tingut diferències amb el cos administratiu sobre el percentatge de representants a la Conferència Internacional de Sindicats del juliol del 1945.

El 1951, sindicalistes palestins van crear la Federació de Treballadors Àrabs, que les autoritats jordanes van clausurar amb el pretext que la llei del marge oriental del Jordà no permetia la formació de sindicats. Al cap de poc temps, el Parlament jordà va respondre a les peticions populars i va promulgar la llei que permetia de fundar organitzacions sindicals.

L'any 1975, el Sindicat General de Palestina de Cisjordània, la branca palestina de Sindicats pels Palestins de Jordània, va prendre la decisió històrica de reconèixer l'Organització per a l'Alliberament de Palestina, l'OAP, com a única representant legal del poble palestí.

Aquesta trajectòria històrica és una bona mostra de les moltes dificultats que ha comportat, i que encara comporta, desenvolupar el nostre moviment sindical.

El paper dels sindicats palestins, en la seva vocació de servei als treballadors i per a la construcció del país, és diferent del paper dels sindicats de la resta del món. No només quant a objectius sinó, també, per la responsabilitat que representa lluitar contra les condicions de patiment dels treballadors i de les treballadores de Palestina, que per l'ocupació israeliana i les mesures implantades augmenten cada cop més.

Malgrat tot, la Federació General de Sindicats de Palestina (PGFTU) continua la lluita per contribuir al desenvolupament de la nació tot defensant els drets dels treballadors i les treballadores palestins que treballen en territori israelià i a Palestina.

Un altre front de la PGFTU és la lluita per l'avenç dels nivells social i cultural dels treballadors, dels aturats i de les dones, especialment a les àrees rurals. Per aquest motiu participem en la planificació i el desenvolupament de programes de formació conjuntament amb el Ministeri de Treball, som part activa en el desenvolupament del diàleg social i col·laborem amb totes les parts implicades en el món del treball.

Per aquests motius el sindicalisme palestí ha esdevingut un agent indispensable en pro de la democràcia i el desenvolupament de la societat civil palestina, i ho ha estat a partir del compliment de la llei com a mitjà bàsic per assolir la igualtat i la justícia social.

Però la construcció nacional, al nostre entendre, exigeix també el desenvolupament de les relacions amb els sindicats dels països àrabs i de la resta del món, com a suport a la nostra lluita i també al servei als treballadors, treballadores i sindicalistes palestins. Un bon exemple d'aquest suport i de la solidaritat internacional és el centre de formació que la PGFTU de Jericó ha construït per als treballadors i les treballadores de la regió, en el qual els ofereix educació tècnica i experiència.

Pel que fa al vessant polític, amb l'esclat de la Intifada, les reivindicacions nacionals van sobrepassar les reivindicacions de classe, i els sindicats van esdevenir organitzacions polítiques amb més interès de lluitar per l'alliberament nacional que de defensar els drets dels treballadors i treballadores palestins. Durant les intifades, les autoritats israelianes van atacar el moviment sindical de la mateixa manera com ho van fer amb la resta d'organitzacions palestines: clausurant els sindicats i empresonant sindicalistes.

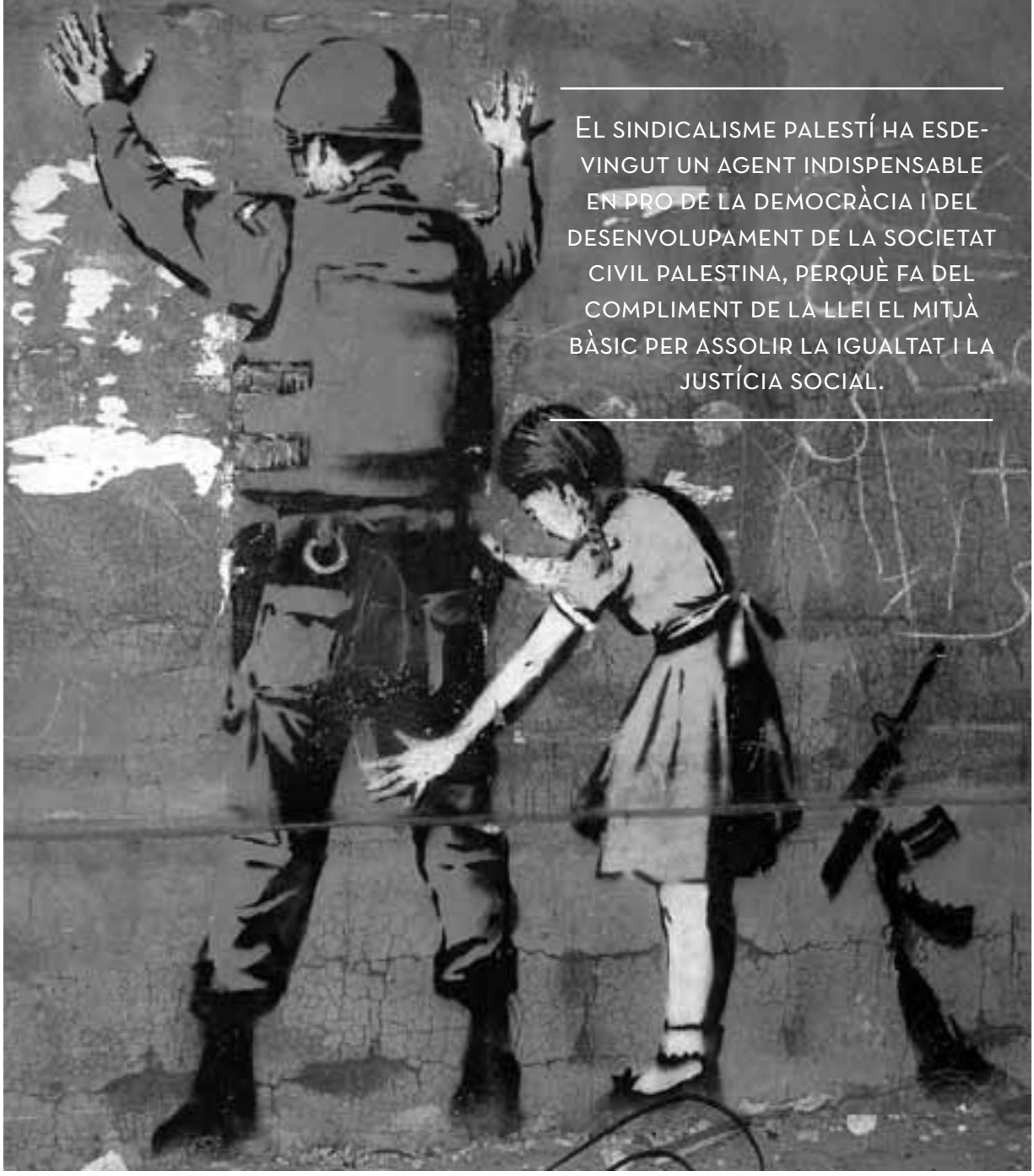

El sindicalisme palestí ha esdevingut un agent indispensable en pro de la democràcia i del desenvolupament de la societat civil palestina, perquè fa del compliment de la llei el mitjà bàsic per assolir la igualtat i la justícia social.

Aquests fets van reforçar el nostre compromís amb la construcció nacional i van impulsar que es fes una declaració de principis, que és avui una de les prioritats del moviment sindical.

Hi declarem l'OAP com la representant única de la població palestina allà on n'hi hagi, i el compromís del sindicat a l'agenda política de l'OAP. Defensem les decisions legals del lideratge palestí pel que fa a l'activació de l'OAP i dels percentatges de representació de la comunitat. Lluitem contra l'ocupació, els assentaments, el mur de l'apartheid i la judaïtzació, per assolir els objectius del nostre poble, i per l'establiment de l'estat palestí amb la capital a Jerusalem. Volem incrementar la unitat dels palestins, basada en la diversitat, la democràcia i la unitat nacional, i rebutjar els intents de dividir-nos, i condemnem aquestes accions. Condemnem les accions de violència sagnant d'Hammas a la franja de Gaza i donem suport als partits palestins que les condemnen, i treballem amb la finalitat d'acabar la divisió i de restablir la legalitat a la franja de Gaza, per assegurar la unitat del poble palestí i de la seva terra. Demanem als moviments pacífics d'arreu del món que pressionin Israel perquè acabi els atacs, les confiscacions de terres, la judaïtzació de Jerusalem, el setge, la construcció del mur de l'apartheid, els assassinats, els arrestos i les accions destructores a les presons d'Israel. D'aquesta manera es podrà preparar l'atmosfera que permetrà la represa del procés de pau, amb el patronatge internacional i la participació de totes les parts, per posar fi a l'ocupació i procedir a la retirada israeliana de les terres ocupades el 1967, garantint el dret dels palestins a decidir el seu futur i a establir l'estat de Palestina, amb la capital a Jerusalem. Finalment, defensem la llibertat, la democràcia i la pau al món àrab i arreu.

Chakib Islami
Neosamurai7@hotmail.com
Delegat sindical
Sindicat d'Ensenyament de la Confederació Democràtica del Treball del Marroc

La formació, una alternativa a la precarietat laboral al Marroc

Precarietat laboral, contractes escombraria, sous baixos, discriminació de gènere i horaris esclavistes... aquests són només alguns dels problemes de la joventut marroquina. Problemes als quals s'ha de sumar la poca oferta de treball i l'alta taxa de desocupació, sobretot a la zona nord del país. Davant d'aquesta situació cal actuar, i la formació és una bona eina.

IL·LUSTRACIÓ: **Lidia Izaola**

El Marroc té un potencial de joves altament motivats, però els nivells acadèmics i la formació dels quals varien molt.

Trobar feina al Marroc és prou difícil, sobretot una feina que ofereixi unes condicions de dignitat absolutes. Però el que és encara més trist és el fet que en els països en desenvolupament trobar una feina, una qualsevol, és una autèntica odissea.

Analitzant la situació veiem que el país pateix una falta real de recursos econòmics i un desajustament de llarga evolució temporal, tant del poble com de la classe obrera. Aquest fet és el resultat d'un llarg procés de tensió entre tradició i modernitat molt condicionat per les raons geopolítiques i culturals particulars.

Aquest desequilibri es compensa força per l'apassionada voluntat de tota una generació de fer possible un canvi que provoqui un autèntic despertar del país. El Marroc té un potencial de joves altament motivats, però els nivells acadèmics i de formació dels quals varien de manera molt considerable per sectors i edats, i també l'experiència laboral.

Davant d'aquest paisatge, la CDT ha apostat sempre fort per la formació dels joves, especialment dels del nord del Marroc, com a zona menys desenvolupada; perquè es puguin integrar en el mercat de treball de la millor manera possible, i també perquè puguin exercir —els que s'acaben integrant al sindicat— una tasca sindical més eficient i productiva. Aquesta actuació l'està duent a terme la CDT en compliment dels seus objectius fundacionals, i posant un èmfasi especial en les dones, ja que, sense cap mena de dubte, la dona sindicalista és la pedra angular del sindicat i de tota la societat.

Vull remarcar que les dones i els joves de la CDT som conscients que els nostres problemes no difereixen molt dels de qualsevol organització sindical

de classe, encara que amb una sèrie de matisos molt particulars del país en què ens ha tocat d'exercir la nostra feina representativa.

Precisament, i pel que fa a la dona, la situació de la jove treballadora al Marroc és realment peculiar, ja que als problemes típics que les dones pateixen de manera general cal sumar-hi les herències culturals, que continuen eixamplant l'escletxa del dret d'accés a alguns llocs treball, no sols pel tipus de tasca sinó també per la visió tradicional d'algunes ocupacions.

> LA JOVENTUT MARROQUINA S'HA VIST OBLIGADA A ACCEPTAR EL FET QUE NO HI HA MÉS REMEI QUE LLUITAR DE MANERA FEROTGE PER PODER GUANYAR UN LLOC A LA SOCIETAT.

Després d'analitzar aquesta situació, i forçats pels canvis que la globalització ha traçat de manera implacable, els joves i les joves marroquines s'han vist obligats a acceptar el fet que no hi ha més remei que lluitar de manera feroç per poder-se guanyar un lloc en la societat i en el món laboral i sindical. Però, com és evident, hi ha sempre alguns llocs de treball i sectors del món laboral que semblen trons de pedra d'antics emperadors, dels quals no es pot parlar... i menys encara destronar-ne els amos, que apel·len al dret històric i a l'àmplia experiència i formació.

Des del meu primer dia al sindicat, la Confederació Democràtica del Treball del Marroc (CDT), la meva feina ha consistit a ajudar a canviar aquesta realitat, col·laborant en campanyes sindicals de diversos tipus i, després, sent formador en un dels centres de formació confederal que la CDT va muntar amb l'ajuda de la UGT de Catalunya. Vaig començar com a formador i professor de llengua castellana en un d'aquests centres a la ciutat de Nador. Aquesta experiència m'ha aportat un fort sentiment d'afiliació i m'ha obert les portes a un gran ventall d'àmbits formatius molt interessants, i m'ha permès, també, de conéixer altres joves sindicalistes del Magrib i d'Europa, amb les mateixes preocupacions i els mateixos problemes que jo.

Amb la meva tasca estic contribuint a formar moltes dones joves sense ocupació, i tinc el privilegi de viure de prop com van evolucionant i prenent consciència de l'important que és, per a elles en particular i per a la societat en general, el fet que reaccionin i que es valguin per elles mateixes. Això els està permetent de tirar endavant; perquè l'autoestima, l'esforç personal i les ganes de canviar la situació que les oprimeix està trencant la idea tradicional del ‹‹marit que em mantingui››.

En els anys que he passat al centre de formació he estat testimoni d'aquest canvi de mentalitat, d'aquest despertar que, lent i esgotador com els dies d'hivern, s'està produint.

A les reunions de seguiment dels centres de la CDT tot es debat, s'analitza la marxa dels centres, el rendiment de cada centre, es plantegen els problemes, s'ofereixen solucions i s'aporten noves idees. I en aquest procés l'aportació dels joves formadors i formadores, de l'alumnat i de les persones responsables de la CDT de cada regió és vital.

Per al període 2009-2012, i com a continuïtat del programa de desplegament de centres que es va iniciar fa quasi una dècada, la CDT i Sindicalistes Solidaris de la UGT de Catalunya s'han centrat encara més en els joves amb més dificultats: els de Tetuan i de Sidi Kacem que no tenen centres de formació ni espais de socialització. I els ha proveït de centres gestionats per la CDT i finançats per diversos ajuntaments de Catalunya. Aquest fet els ha permès d'accedir a les noves tecnologies, d'aprendre idiomes i de ser plenament conscients dels seus drets socials i laborals.

Aquest programa, anomenat ‹‹Pla per a la integració laboral i sindical de la joventut del nord del Marroc››, promogut per la CDT i la Federació Democràtica del Treball (FDT), té per objectiu formar durant tres anys un mínim de 1.200 joves, dels quals el 60 % són dones. La implicació dels sindicats en el desenvolupament del Pla és absoluta, des del procés de manteniment progressiu dels centres a càrrec del sindicat fins a l'autofinançament absolut l'any següent d'haver acabat el Pla.

Sens dubte ens permetrà de sentir-nos partíceps de la nostra formació i protagonistes del nostre procés d'inserció social i sindical. Aquesta és l'alternativa sindical en què s'està forjant la joventut sindicalista de la CDT.

José María García-Pastor
j.garciapastor@sindicalistessolidaris.org
Subdirector de SUD

Guatemala, contra la privatització de l'energia elèctrica

El paper i l'actuació de les multinacionals a l'Amèrica llatina s'han d'entendre, en molts casos, com una conseqüència de la deixadesa de les responsabilitats dels governs nacionals. El sector elèctric de Guatemala n'és un exemple, en un país en el qual, a més, la violència contra els sindicalistes és un fet de cada dia.

FNL

Guatemala ha iniciat un camí, sembla que imparable, cap a la privatització de l'energia. Els governs del país han decidit de posar en les mans privades tots els estadis de producció i distribució d'energia; un bon pastís en el qual tenen un paper destacat dues empreses espanyoles: Unión Fenosa i Iberdrola.

La tàctica, tan vella com efectiva, ha estat buidar de contingut en els darrers anys l'INDE, l'Institut d'Electrificació del país. Aquest organisme es va crear per permetre a la població d'accedir a l'energia elèctrica de forma estable i a baix cost. Des de l'any 1998, l'INDE, un organisme públic per a un sector estratègic a qualsevol país, ha anat perdent competències. Primer va ser la distribució de l'electricitat, que va assumir Unión Fenosa i Iberdrola. El resultat ha estat que en els primers cinc mesos de l'any 2010 s'han produït més de 90.000 denúncies per aquest servei.

ELS GOVERNS DEL PAÍS HAN DECIDIT DE POSAR EN MANS PRIVADES TOTS ELS ESTADIS DE PRODUCCIÓ I DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA; UN BON PASTÍS EN EL QUAL TENEN UN PAPER DESTACAT DUES EMPRESES ESPANYOLES, UNIÓN FENOSA I IBERDROLA.

Posteriorment, es va crear el Mercat de Majoristes; és a dir, la possibilitat que els empresaris privats poguessin generar energia. Els principals beneficiaris van ser els empresaris del sucre, que poden aprofitar el sobrant de la canya, el bagàs, per generar energia.

Però, a més, ara el govern del país vol donar a Unión Fenosa la facultat que sigui la que pugui tramitar les licitacions de construcció de plantes generadores. Aquesta mesura té una conseqüència doble. D'una banda, acabaria de buidar l'INDE de les seves competències i el deixaria reduït al no-res. De l'altra, faria caminar Guatemala en la direcció contrària a la de la resta del món. Les cinc plantes que es construeixen s'accionen amb carbó mineral, un focus de contaminació molt important.

Les organitzacions sindicals i socials han denunciat a bastament tot l'entrellat de connivències entre el govern de Guatemala i les dues multinacionals espanyoles.

Primer, el buidatge de competències, de contingut i de control sobre el mercat elèctric de l'INDE, que són fonamentals per garantir un servei eficient per a la població i a un cost que aquesta pugui assumir.

Després, també es denuncia el fet que el govern s'hagi posat en mans de dues empreses que, a més, s'han permès el luxe de denunciar el país per posar en marxa unes lleis que, presumptament, els farien perdre diners. Segons les organitzacions sindicals, la resposta a aquesta agressió hauria d'haver estat l'expulsió immediata de les companyies; un fet que, evidentment, no s'ha produït.

A parer dels diferents moviments socials i sindicals, s'hi afegeix, a més, un altre problema inherent a la desregulació sense control que viu el sector elèctric del país: el de la mala qualitat del servei i el cost creixent per a la major part de la població guatemalenca.

Les dades indiquen que en un any s'han produït més de 300.000 reclamacions, una mitjana de 1.170 cada dia. Aquest fet demostraria, segons les organitzacions, la ineficiència —no multada— d'Unión Fenosa.

A més, s'han produït increments de preus i retallades de la tarifa social, amb una reducció de la cobertura de 300 a 100 kw/h, el resultat dels quals han afectat més de tres milions de persones.

D'altra banda, els ciutadans han denunciat talls unilaterals d'energia per part de les companyies. Seria el cas de San Marcos, on els veïns s'havien negat a pagar el que ells consideraven abusos en les factures. La conseqüència va ser un estat de setge de la zona per part del govern durant dos mesos i greus incidents.

La polèmica sobre la privatització de l'energia al país arriba envoltada, també, de la situació de violència i perill creixent en què viuen els sindicalistes. Les organitzacions sindicals i socials han denunciat reiteradament que la vida dels dirigents sindicals i activistes socials corren perill, sobretot quan qüestionen polítiques com la de la privatització de l'energia. En aquest sentit han fet palès que darrerament han estat

assassinats vuit dirigents sindicals, sense que de moment es tingui cap resultat de les investigacions iniciades per les autoritats del país.

El novembre del 2009, tot un seguit d'organitzacions socials i sindicals espanyoles, entre elles la UGT de Catalunya i Sindicalistes Solidaris, van adreçar una carta oberta als presidents del Govern espanyol i del Govern català, i als directius d'Unión Fenosa, Gas Natural, la Caixa i YPF, en la qual denunciaven les violacions dels drets humans, els atacs a persones, la passivitat de les autoritats i la impunitat dels autors; i també la política de privatització iniciada pel govern guatemalenc en contra dels interessos del conjunt de la població del país.

Diverses organitzacions sindicals i socials han decidit insistir, un cop més, en les seves reivindicacions, per aconseguir que el sector elèctric a Guatemala no es privatitzi, a més, a costa del medi ambient, en unes decisions que poden hipotecar per sempre el benestar econòmic i físic de la població de Guatemala.

DIVERSES ORGANITZACIONS SINDICALS I SOCIALS HAN DECIDIT D'INSISTIR, UN COP MÉS, EN LA SEVA REIVINDICACIÓ PER ACONSEGUIR QUE EL SECTOR ELÈCTRIC A GUATEMALA NO ES PRIVATITZI.

En concret, demanen la nacionalització del sector, amb l'objectiu que l'INDE torni a tenir les funcions per a les quals es va crear: tenir control i cura de la distribució, el transport i la generació de l'energia. No volen que un sector estratègic com el de l'energia, un bé bàsic per a la població, es deixi íntegrament com a negoci en mans privades. També l'expulsió del país d'Unión Fenosa i Iberdrola; i hi afegeixen la necessitat que les dues companyies indemnitzin l'Estat pel que es considera un mal servei prestat i uns guanys considerables en els darrers anys.

Aquestes són les reivindicacions d'amplis sectors de la societat guatemalenca que veuen amb angoixa com són víctimes del mercat en un sector tan sensible com el de l'energia, i també que el seu govern no sembla disposat a posar cap remei a la situació que genera l'abandonament de les seves funcions.

Silvestre Díaz
cidpa@yahoo.com
Membre del Front Nacional per la Defensa dels Drets Econòmics i Socials de Panamà (FRENADESO)

Panamà: Changuinola exigeix justícia

La mobilització, la pressió i la cooperació internacional han aconseguit que es derogui la Llei 30, anomenada ‹‹Ley Chorizo››, que conculcava drets fonamentals dels ciutadans. Malauradament i malgrat els acords, la pressió ha de continuar perquè el govern panameny els incompleix.

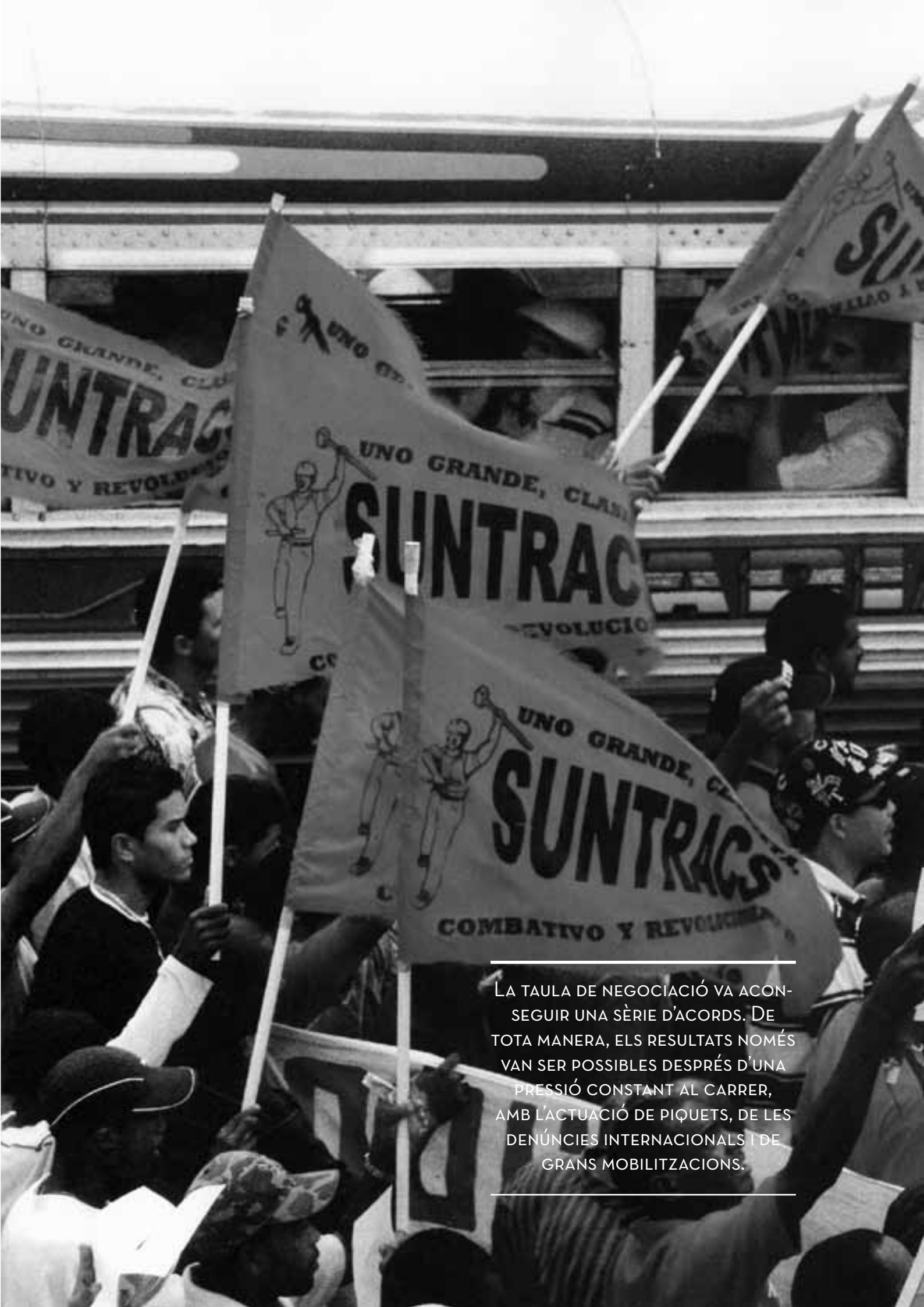

La taula de negociació va aconseguir una sèrie d'acords. De tota manera, els resultats només van ser possibles després d'una pressió constant al carrer, amb l'actuació de piquets, de les denúncies internacionals i de grans mobilitzacions.

Quan faltaven pocs dies perquè fes un any com a president de la República, Ricardo Martinelli es va enfrontar a la pitjor crisi del seu Govern. L'Assemblea de Diputats sota el seu control va aprovar a corre-cuita, en només tres dies, un projecte de llei sobre aviació comercial que amagava la veritable intenció: reformar tres codis i sis lleis nacionals. La Llei es va conèixer posteriorment de manera oficial com la Llei 30, però el poble la va batejar com la ‹‹Ley Chorizo››.

Aquesta aberració jurídica abastava un ventall ampli de mesures: reformava el Codi de Treball i conculcava el dret de vaga, ignorava les convencions col·lectives, anul·lava la quota sindical i violentava la llibertat sindical; eliminava els estudis indispensables d'impacte ambiental i atorgava la impunitat als policies que assassinessin ciutadans en el decurs d'una protesta pública.

La Llei va comportar de manera immediata el descontentament ciutadà, i va ser a Changuinola, Bocas del Toro, una de les províncies més pobres del país, on va esclatar una vaga bananera per forçar-ne la derogació. Els treballadors bananers, la majoria indígenes, amb el suport de sindicats com el Sindicat Únic Nacional de Treballadors de la Indústria de la Construcció i Similars (SUNTRACS) i tota la comunitat es van mobilitzar i, com a conseqüència, la província va quedar paralitzada totalment.

La vaga va ser reprimida cruelment. El saldo va ser esfereïdor, més de 10 morts (5 dels quals eren nens), més de 700 ferits (70 dels quals van quedar cecs totalment o parcialment per impactes de perdigons) i uns 200 detinguts. A més, es van obrir expedients contra 17 dirigents populars, principalment de SUNTRACS i de FRENADESO.

Després de l'impuls d'una reeixida vaga nacional, de grans mobilitzacions i de la denúncia i la solidaritat internacional, el Govern es va veure obligat a convocar una taula de negociació tripartida, i va suspendre durant 90 dies els efectes nocius sobre el vessant laboral de la Ley Chorizo.

Al final del termini màxim acordat, la taula de negociació va aconseguir una sèrie d'acords. De tota manera, els resultats només van ser possibles després de la pressió constant al carrer —amb l'actuació de piquets—, de les denúncies internacionals i de grans mobilitzacions.

Finalment, es va aconseguir de recuperar el dret de vaga, es continua respectant la quota sindical, es manté el respecte a les convencions col·lectives i es garanteix la llibertat sindical. A més, es van recuperar els estudis d'impacte ambiental. La taula també va acordar la detenció preventiva dels policies involucrats en assassinats en el decurs d'una manifestació pública. Tot i això, després de clausurar la taula de negociació i fent pressió sobre diversos sectors que la conformaven, el Govern va ignorar aquest últim acord. La Confederació Nacional d'Unitat Sindical Independent (CONUSI), membre del Front Nacional per la Defensa dels Drets Econòmics i Socials (FRENADESO), a la qual pertany el SUNTRACS, no va signar aquest canvi d'última hora.

GRÀCIES A LA CAPACITAT DE NEGOCIACIÓ DELS DIRIGENTS SINDICALS I POPULARS, PERÒ SOBRETOT A LA LLUITA I MOBILITZACIÓ DEL POBLE, ES VA DEROGAR LA LLEI 30 I ES VAN FER VALER ELS DRETS FONAMENTALS DELS TREBALLADORS I DEL POBLE.

Gràcies a la capacitat de negociació dels dirigents sindicals i populars, però sobretot a la lluita i la mobilització del poble es va derogar la Llei 30 i es van fer valer els drets fonamentals dels treballadors i del poble.

Paral·lelament a la taula de negociació al Panamà, a Changuinola es desenvolupava una altra discussió entre les organitzacions populars de la província i el Govern per trobar respostes a la situació dels centenars de víctimes de la matança de Bocas del Toro. Es cercava una solució, bàsicament per a les vídues i els fills dels assassinats, per als cecs i altres lesionats greus que en aquesta situació no poden treballar ni alimentar ni donar cap suport material a les seves famílies.

En aquest sentit, el Govern es va comprometre a desenvolupar una política bananera que asseguri les ocupacions i els usos, i que permeti que aquesta activitat redundi en beneficis directes a la província. Entre les mesures per dur a la pràctica hi ha la d'oferir habitatge i beques als fills de les víctimes, que la Caixa d'Assegurança Social doti d'una pensió vitalícia

els ferits més greus i que es creï un fons especial per als que no estan assegurats.

Malgrat els acords, després de cinc mesos dels esdeveniments no s'ha fet justícia real a les víctimes i continua imperant la impunitat. Els responsables d'aquests assassinats no han estat conduïts als tribunals i els ministres que van provocar el conflicte, que van insultar i van ofendre la dignitat dels habitants de Bocas del Toro i la seva població indígena, continuen en els càrrecs.

El Govern no ha admès la seva responsabilitat en els fets i ignora els informes d'organismes de drets humans, de la Defensoría del Pueblo, de missions internacionals com la Caravana Internacionalista i de la Comissió nomenada per l'Executiu per investigar els fets. Aquesta Comissió mateixa va reconèixer que els morts i les víctimes són més que les que s'accepten oficialment, i que l'origen dels esdeveniments rau en la imposició de la Ley Chorizo i les atrocitats comeses per la Policia Nacional.

L'última reunió de la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides celebrada a Ginebra l'octubre del 2010 va qüestionar seriosament el Govern de Martinelli per les greus violacions als drets i a les garanties fonamentals dels panamenys.

Avui, el poble de Bocas del Toro reprèn la lluita per justícia i per dignitat. Tot i que el sacrifici no va ser debades, ja que es va aconseguir la derogació de la Llei, encara queden per complir les demandes d'indemnització per als centenars de víctimes i que els responsables d'aquests crims de lesa humanitat paguin la seva culpa. La lluita, doncs, continua.

Luís Ángel Rodríguez Salcedo
lrodriguez@cutperu.org.pe
Coordinador del programa de cooperació amb la Central CUT del Perú

Río Blanco - Perú: un cas de conflicte social i de destrucció del medi ambient

La política minera del govern peruà preocupa molt a les organitzacions sindicals, que constaten que l'afany d'explotació dels recursos posa la gestió en mans d'empreses molt perilloses per al medi ambient. A més, denuncien l'increment de la violència, amb morts incloses, contra els ‹‹*comuneros*››.

El Perú i la Xina han signat un tractat de lliure comerç que no inclou cap exigència d'estàndards ambientals, és a dir, que no incorpora mesures que assegurin que el comerç i les inversions es desenvolupin en harmonia amb la protecció del medi ambient.

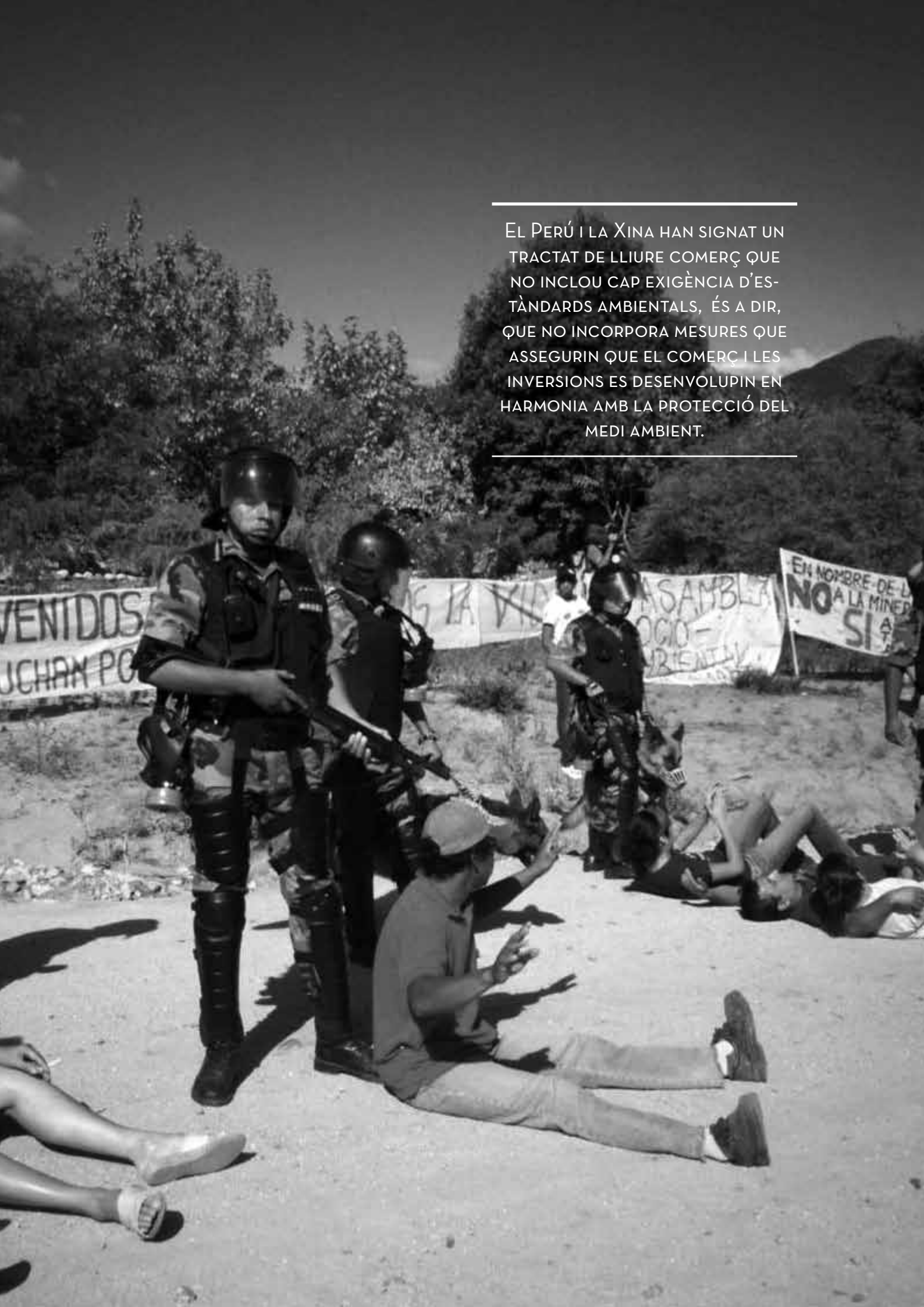

El proppassat 16 de setembre es va celebrar el tercer aniversari de la consulta veïnal organitzada per les municipalitats d'Ayabaca, Carmen de la Frontera i Pacaipampa, a la Regió Piura (Perú). En aquesta consulta el 97 % dels pobladors van rebutjar la intervenció de l'activitat minera a la zona.

Quines van ser les raons d'aquesta resposta tan aclaparadora? El projecte miner es desenvolupa als districtes d'Huancabamba i Ayabaca, entre els 2.200 i 2.800 metres. A la zona hi ha ecosistemes especialment fràgils, com erms i selva nebulosa. També hi ha llacunes i una gran diversitat d'animals, alguns en risc d'extinció. L'impacte sobre els recursos hídrics d'aquesta zona és important, ja que allí hi neixen rius que proveeixen l'agricultura, la ramaderia i la població d'Huancabamba i Ayabaca; com el riu Quiroz, que proveeix la vall del Chira, o el Río Blanco, del qual neixen els rius Canchis i Chinchipe, a Cajamarca.

Ens preguntem on és l'Estat. I la resposta és simple però penosa: feble i absent. Vegem una mica els fets.

Actualment la indústria minera no té autorització per operar a la zona. Tanmateix, s'hi manté amb un permís per realitzar activitats de rehabilitació ambiental que venç el juliol del 2011.

Els danys al medi ambient es poden agreujar, si considerem que el consorci xinès Zijin va adquirir l'abril del 2007 el projecte Río Blanco Copper, SA. Aquest fet és preocupant, ja que, com sabem, la Xina és el principal emissor al món de diòxid sulfúric, element que genera pluja àcida; i que també va ser el principal emissor de diòxid de carboni, per sobre dels EUA, l'any 2007. Com a conseqüència d'aquestes emissions el 26 % de les seves aigües superficials són totalment inutilitzables, i el 62 % no es poden usar per a la pesca. La Xina no és un exemple a seguir en l'àmbit mediambiental.

Pel que fa a les seves empreses, la minera Shougan Corporation és considerada una de les 19 empreses més contaminants de la Xina i la principal contaminant de Pequín. Al Perú, Shougang Hierro Perú ha estat denunciada per contaminar el mar amb restes mineres i rebutjos químics. S'hi suma el fet que l'any 2008 l'Organisme Supervisor de la Inversió en Energia i Mines del Perú va sancionar Río Blanco per infringir normes de protecció i conservació del medi ambient i el reglament de seguretat i higiene minera.

A tots aquests motius de preocupació s'hi afegeix la signatura d'un tractat de lliure comerç entre el Perú i la Xina que no inclou cap exigència ambiental; és a dir, que no incorpora mesures que assegurin que el comerç i les inversions es desenvolupin en harmonia amb la protecció del medi ambient.

EL DANY AL MEDI AMBIENT I L'ACTITUD PUSIL·LÀNIME AMB EL CAPITAL TRANSNACIONAL DE L'ESTAT PERUÀ VAN JUNTS AMB UN ALTRE TEMA: LA VIOLÈNCIA CONTRA LES COMUNITATS CAMPEROLES.

I perquè no quedin dubtes del poc interès de la corporació Zijin en la protecció del medi ambient, es pot esmentar el cas que el seu vicepresident està detingut des de fa unes setmanes per contaminar el riu Tingjian amb 9.100 m3 d'aigües residuals de coure. Zijin no respecta ni les polítiques ambientals del seu país.

El dany al medi ambient i l'actitud pusil·lànime amb el capital transnacional de l'Estat peruà van junts amb un altre tema: la violència contra les comunitats camperoles.

L'any 2003, Monterrico Metals, de capital britànic, adquireix el 100 % del projecte Río Blanco Monterrico; a través de la seva subsidiària Minera Majaz comença a actuar a la zona i s'instal·la a les comunitats de Segundo i Cajas sense tenir l'autorització d'aquestes comunitats. La Defensoría del Pueblo troba irregularitats importants en l'autorització atorgada a Minera Majaz per operar a la zona, entre aquestes precisament el fet d'haver iniciat tasques exploratòries sense tenir l'aprovació de les poblacions afectades. Per aquest fet, l'abril de l'any 2004 es va fer una mobilització massiva cap al campament miner. La resposta de la policia va ser violenta i va comportar la mort del comunero Remberto Herrera. Seguidament, Minera Majaz va denunciar els dirigents camperols per terrorisme.

Un any després, entre els mesos de juliol i agost del 2005 es va desenvolupar una altra mobilització cap al campament miner. La policia va detenir diversos cam-

perols, dels quals 28 foren torturats diversos dies i un, el comunero Melanio García, va morir. En aquestes accions de tortura intervingué personal de l'empresa Forza, que s'ocupava de la seguretat de la minera Majaz.

Sobre aquests casos el bufet d'advocats Leigh Day ha fet una demanda a la minera per danys i perjudicis. Sobre aquest fet s'ha emès fa unes setmanes una ordre judicial que obliga l'empresa a mantenir actius per un valor de 1.580 milions de dòlars al Regne Unit. Així mateix, la jutgessa Gloster de l'Alta Cort Britànica va informar que treballadors de la minera confirmaren que les 28 persones van ser víctimes de segrest i tortures per ordres de funcionaris de la Minera.

La violència contra els comuneros va persistir tot aquest temps. L'1 de novembre de 2009 es va produir un estrany atac al campament miner i hi van morir tres treballadors. El primer ministre, els ministres de l'Interior i d'Energia i Mines, el president regional i el gerent de la Río Blanco Copper, SA van acordar d'instal·lar-hi una base militar, la qual de manera pràctica permet que la Minera funcioni il·legalment en territoris de les comunitats camperoles de Segundo i Cajas, a Huacabamba, i Yanta, a Ayabaca, ja que el permís d'exploració va acabar el novembre del 2006. Aquests fets fan suposar que l'atac pot haver estat promogut per la mateixa empresa.

El 2 de desembre de 2009, efectius de la DINOES van agredir els habitants de la comunitat camperola de Segundo i Cajas. El resultat: la mort dels camperols d'Huancabamba Castulo Correa Huayama i Vicente Romero Ramírez. La Defensoria del Pueblo ha confirmat que els comuneros havien estat assassinats per l'esquena. La Coordinadora Nacional de Drets Humans al Perú està valorant de denunciar Río Blanco Copper, SA per la mort dels dos camperols. La denúncia sosté que la policia va tenir facilitats per mobilitzar-se gràcies al finançament de Río Blanco, amb la qual cosa s'haurien repetit els fets del 2005.

El cas de Minera Majaz, avui Río Blanco, demostra un fet: a l'Estat li manca un marc normatiu, miner i ambiental, adequat. El Ministeri d'Energia i Mines promou la inversió minera i, d'altra banda, aprova els estudis d'impacte ambiental. A la pràctica, aquest fet deixa sense marge d'actuació al Ministeri del Medi Ambient. També demostra el coratge de poblacions que en defensar els seus territoris també defensen la sobirania nacional, els recursos naturals i el medi ambient.

En aquest procés de lluita la Central Unitària del Perú hi ha estat present a través d'organitzacions, com l'Associació de Dones Treballadores Camperoles d'Huancabamba.

Més informació a:
http://www.todosobrerioblanco.com/
http://www.cooperaccion.org.pe/

David Minoves
Director general de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària
Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD)

L'ACCD reforça els actors de la cooperació catalana a través del nou Pla director

El nou Pla director de cooperació de la Generalitat per als propers quatre anys marca uns objectius que volen consolidar línies d'actuació i, alhora, introdueix criteris de racionalització.
Les organitzacions sindicals hi tenen un paper clau.

El Govern de Catalunya reafirma la seva voluntat de sumar esforços, a partir de les seves capacitats i de les de la societat civil catalana, en la lluita contra la pobresa, les desigualtats i les pautes d'exclusió que afecten la majoria de la població mundial.

El Pla director 2011-2014 emmarca el tercer cicle de planificació de la política de la Generalitat en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, després dels plans directors dels períodes 2003-2006 i 2007-2010. Es renova, per tant, el compromís del poble de Catalunya per assolir un ordre internacional més just i més solidari. El Govern de Catalunya referma la seva voluntat de sumar esforços, a partir de les seves capacitats i les de la societat civil catalana, en la lluita contra la pobresa, les desigualtats i les pautes d'exclusió que afecten la majoria de la població mundial. En aquest sentit, el Pla director considera les organitzacions sindicals com a agents clau de la cooperació per al desenvolupament, atès que la seva raó de ser originària es basa en els principis de justícia i de solidaritat, de transformació social, de defensa dels drets humans i d'enfortiment democràtic, i que, alhora, aporten expertesa per cooperar tècnicament en el propi sector.

El desplegament d'una política pública en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament per part de la Generalitat es va iniciar oficialment el 17 de desembre de 2001, amb l'aprovació de la Llei de cooperació al desenvolupament aprovada pel Parlament de Catalunya. A més, la Llei instava a crear un ens executor d'aquestes polítiques, l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), i a redactar plans estratègics que n'orientessin l'acció.

El Pla director 2011-2014 preveu concentrar sectorialment i geogràficament l'ajut, reforça la participació dels diferents actors de la cooperació catalana i potencia els mecanismes de seguiment i d'avaluació. La previsió és que el 2015 el Govern aporti el 0,07 % del producte interior brut de Catalunya (PIB) per a la cooperació al desenvolupament. El Pla és el resultat del consens i d'un intens procés participatiu, el fruit d'una reflexió conjunta i compartida del Govern i dels actors de la cooperació catalana. El nou Pla director recull la planificació estratègica iniciada el 2003 i reafirma el seu compromís amb tres grans objectius prioritaris: promoure l'equitat entre homes i dones; promoure el respecte integral i la consolidació dels drets humans, la governança democràtica i l'enfortiment del teixit social; i promoure la sostenibilitat del desenvolupament des del punt de vista social, ambiental i econòmic.

LA COOPERACIÓ A TRAVÉS DELS SINDICATS

El Pla director promou la modalitat de cooperació per al desenvolupament bilateral a iniciativa dels actors de la cooperació catalana, en especial les ONGD i les entitats privades no lucratives. Aquesta modalitat es refereix a qualsevol iniciativa que provingui i es canalitzi a través d'altres agents de la cooperació catalana diferents de l'administració de la Generalitat de Catalunya; i el nou Pla director preveu que canalitzarà un mínim del 50 % de l'ajut oficial al desenvolupament.

A més, el nou Pla director, com en l'anterior, dins de la línia estratègica de desenvolupament, preveu l'objectiu estratègic de promoure i d'enfortir les capacitats productives, comercials i sindicals, així com d'ampliar les oportunitats d'ocupació dels sectors més desfavorits. El creixement econòmic equitatiu, la millora de les capacitats productives, les relacions comercials justes i el dret a un treball en condicions dignes són factors cabdals per al desenvolupament i per aconseguir que les persones i les poblacions més desfavorides assoleixin un nivell de vida digne. La mateixa línia estratègica de desenvolupament preveu l'objectiu estratègic de drets humans, governança democràtica i enfortiment del teixit social, i concretament l'objectiu específic de promoció dels drets laborals i enfortiment de les capacitats d'incidència sociopolítica de les organitzacions sindicals i de defensa dels drets de les persones treballadores.

El Pla director es fa ressò de la Declaració de l'Organització Internacional del Treball (OIT) sobre la justícia social per a una globalització equitativa, de l'any 2008, i reconeix la importància de la creació de treball digne i productiu, destinat especialment a les dones i a les persones joves, mitjançant la promoció de l'ocupació en un entorn institucional i social sostenible capaç d'adoptar i de garantir mesures de protecció social (seguretat social i protecció dels treballadors i treballadores).

En aquest sentit, el Pla director assenyala que per contribuir a consolidar el paper del conjunt de les organitzacions sindicals com a agents de desenvolupament cal establir modalitats de subvenció adequades a les diferents tipologies d'actuacions i a les peculiaritats dels diferents agents, promoure les xarxes internacionals d'agents sindicals prestant especial atenció a les xarxes nord-sud, i impulsar les actuacions coordinades amb altres agents rellevants en l'àmbit de la promoció i el respecte integral dels drets humans de segona generació.

Per totes aquestes raons, l'ACCD ha establert des de l'any 2007 línies específiques de suport a través de convocatòries, amb la finalitat de dotar els agents

El Pla director reconeix la importància de la creació de treball digne i productiu, destinat especialment a les dones i a les persones joves, mitjançant la promoció de l'ocupació en un entorn institucional i social sostenible.

sindicals i les organitzacions professionals agràries d'un instrument que respongui a les necessitats i els objectius que marca el Pla director. Gràcies a aquestes subvencions s'han anat consolidant línies d'actuació en el terreny de l'apoderament d'actors, la creació de ciutadania crítica i plenament conscient dels seus drets, l'enfortiment d'organitzacions sindicals als països del sud i de l'economia social i les estratègies d'incidència política en l'àmbit dels drets laborals.

Així, l'any 2007 l'ACCD va destinar a la convocatòria de sindicats i d'organitzacions agràries un pressupost total d'1.378.000 euros. Es van triar cinc projectes de la Fundació Josep Comaposada de la UGT de Catalunya, per un valor de 450.000 euros; nou projectes de la Fundació Privada Pau i Solidaritat de CCOO de Catalunya, per un total de 445.000 euros; set projectes de la Intersindical-Confederació Sindical de Catalunya, d'un valor de 293.000 euros; i un projecte de la Fundació Pagesos Solidaris, d'Unió de Pagesos de Catalunya, per un valor de 190.000 euros.

L'any 2009, la convocatòria de subvencions per a sindicats i organitzacions agràries es va dividir en projectes anuals i programes plurianuals. Aquell any es van triar tres projectes (220.000 euros) i tres programes (1.110.000 euros) de la Fundació Josep Comaposada; cinc projectes (220.000 euros) i cinc programes (982.000 euros) de la Fundació Privada Pau i Solidaritat; un projecte de 40.000 euros de l'Intersindical Alternativa de Catalunya; quatre programes (428.000 euros) de la Intersindical-Confederació Sindical de Catalunya; i un programa de 480.000 euros de la Fundació Pagesos Solidaris d'Unió de Pagesos de Catalunya. En total, l'any passat es van destinar 480.000 euros a projectes i 3.000.000 d'euros a programes plurianuals. Enguany, tan sols hi haurà la convocatòria de projectes, als quals es destinaran 800.000 euros del pressupost de l'ACCD.

Nicolás Cortés
José M. García-Pastor

Fotografies: **Xabier Mikel Laburu**

Núria Parlón
Alcaldessa de Santa Coloma de Gramenet

«La participació i el consens són claus per a la cooperació»

Núria Parlón es mostra convençuda de la necessitat que la política de cooperació no esdevingui una qüestió aïllada per a les administracions. Alcaldessa des del mes de novembre del 2009, Núria Parlon proposa una política de cooperació transversal i que s'escoltin les veritables necessitats d'aquells als quals va adreçada.

Vostè sempre defensa que la cooperació i la solidaritat han de ser una part més de la política municipal. Com és aquesta implicació?

Els ajuntaments hem consolidat en els nostres pressupostos unes partides que, en gran part, arriben al 0,7 %; altres, actualment, com és el cas de l'ajuntament de Santa Coloma, arriben a l'1 %, i aquest fet és el resultat d'un procés compartit amb les entitats de l'àmbit de la cooperació, les ONG i la societat civil arran de les reivindicacions dels anys noranta. A partir d'aquí hi ha clarament una implicació dels ajuntaments i de les institucions públiques dels diferents àmbits de govern per fer amb aquestes partides pressupostàries acció política i acció de govern, simultàniament. Això ens obre un marc de possibilitats per consolidar les polítiques de cooperació al desenvolupament com una política pública més en l'àmbit local.

Jo crec que les polítiques de cooperació porten implícites, en el mateix objectiu de generar resultats de desenvolupament, la implicació dels àmbits de l'educació, de la salut i de l'urbanisme, per millorar l'administració. En un ajuntament com el nostre es tradueix en una estratègia molt més beneficiosa quant a l'eficàcia de l'aplicació de l'ajut. Per tant, treballar des de l'àmbit municipal la cooperació com una política pública vol dir encaixar-la en l'organització municipal de forma transversal, crear els espais de participació i de contacte de la societat civil i organitzada i en el conjunt de la ciutadania per crear aquesta sensibilitat, per la importància que els ajuntaments ens impliquem en general en projectes de desenvolupament en els països pobres i, per altra banda, reflectir un compromís de ciutat i institucional en les partides i els recursos econòmics destinats a la cooperació. Són quatre eixos bàsics que permeten consolidar dintre de la nostra estructura municipal la política de cooperació com una política pública.

S'ha d'entendre, doncs, que la política de cooperació no pot ser una política aïllada.

Efectivament. D'aquí la importància d'aquesta transversalitat a l'interior de l'organització i en el conjunt d'àmbits sectorials de treball municipal i a l'exterior; és a dir, com l'ajuntament projecta aquesta política amb el sector organitzat, i com l'ajuntament i el sector organitzat realitzen una part molt important també de la política de cooperació, que és l'estratègia per sensibilitzar el conjunt de la ciutadania. Que els ciutadans i les ciutadanes de Santa Coloma de Gramenet entenguin que és important i rellevant que la seva ciutat, tant des del vessant institucional com d'agents socials i associacions organitzades, ONG, fundacions... els diferents actors de la cooperació inverteixin recursos i esforços per generar més oportunitats en els països en desenvolupament. En aquests moments que es qüestiona la cooperació, és més important que mai reforçar la sensibilització, tant per part de l'ajuntament com per part de les entitats que hi treballen, sobre aquest compromís de l'ajut als països i a les ciutats que tenen més dificultats. Es tracta de buscar els espais en què des de l'àmbit local, amb l'experiència que tenim acumulada quant a la governabilitat, podem desenvolupar processos de participació i de democratització; com ajudem a altres municipis del sud a consolidar també aquests espais de governança, de lideratge municipal, de millora de l'organització del funcionament municipal; i trobar també el valor afegit que nosaltres, com a municipi, podem generar en l'àmbit de la cooperació.

Parlant de sensibilització hi ha una qüestió òbvia, ¿com es convenç la ciutadania que ara cal mantenir l'esforç de les partides destinades a la cooperació?

Crec que el missatge que hem de donar és que, realment, el que ens afecta de forma local és el resultat d'un context global en què hi ha un conjunt de desigualtats que ens porten als desequilibris. Nosaltres aquí patim una crisi que afecta el nostre nivell de vida, hem de consumir menys, ens hem d'estrènyer el cinturó. I aquest fet es tradueix en els països del sud en més dificultats a l'hora d'afrontar el desenvolupament, hi ha més gent que es mor de gana, hi ha més gent que no pot accedir a l'alimentació per la qüestió de la crisi alimentària, els recursos energètics...

La nostra, no deixa de ser una crisi de consum, però en els països del sud aquesta crisi es tradueix en un agreujament de la crisi per la supervivència. Davant d'això, la política de cooperació no deixa de ser un pal·liatiu, però és necessària; i ho és, també, des del punt de vista del discurs en la línia d'evidenciar que realment per superar aquesta crisi el nostre model productiu i el nostre model de generar riquesa ha d'incloure necessàriament la variable de la sostenibilitat i la variable del desenvolupament, perquè si no, a la llarga, es traduirà, per exemple, en fluxos migratoris, que sovint generen desequilibris en els països d'origen, és a dir, una descapitalització.

Vostès han aprovat fa poc el Pla director de cooperació municipal. Quines són les innovacions principals?

La globalitat que requereix la feina d'alcaldia et condiciona el temps que li pots dedicar a la política de cooperació, però quan jo era regidora de cooperació, amb el departament tècnic vam configurar una estructura autònoma i amb un full de ruta clarament marcat.

El Pla director de cooperació, solidaritat i foment de la pau de Santa Coloma és la nostra resposta a un nou context i un nou marc de les polítiques de cooperació al desenvolupament. Amb una metodologia participativa, a partir de les trobades amb les entitats membres del Consell de Solidaritat i Cooperació, diferents grups polítics, grups de joves de la ciutat i altres entitats o persones a títol individual, i amb la col·laboració d'instàncies supramunicipals, es va fer una diagnosi i s'han definit les línies estratègiques per a un nou model de cooperació municipal.

Aquest nou model que sorgeixi del Pla director marcarà el full de ruta del que serà la política municipal, a partir de l'aprovació definitiva.

El Pla té cinc línies estratègiques bàsiques. Una primera d'accions per a la millora de la qualitat de la cooperació colomenca directa i concertada, focalitzant-la en el reforç de les institucions municipals i de la governança local en els territoris del sud. És a dir, una revisió de la política d'agermanaments, suport integral als municipis agermanats, participació en xarxes i difusió de noves modalitats de cooperació. Una segona línia es concentra en les accions per millorar la política de suport al teixit associatiu solidari local, amb formació de les entitats o nous rols del Consell de Cooperació i Solidaritat. La tercera línia preveu accions per contribuir a la construcció d'una societat més justa, més solidària i més responsable, mitjançant una educació i formació millors per a la solidaritat i la pau dels col·lectius joves de la ciutat. La quarta línia estratègica treballa el foment de l'articulació d'agents socials i la societat civil, a partir d'una millora dels mecanismes de participació ciutadana. Finalment, la cinquena línia són accions perquè les polítiques municipals siguin més coherents, a partir d'una integració millor de la cooperació municipal en el conjunt d'àrees i de departaments municipals.

Abans d'accedir a l'alcaldia vostè portava l'àrea de cooperació a l'Ajuntament. Ara la manté. El seu nou càrrec al capdamunt de tota l'estructura ha afectat el seu punt de vista? l'ha enriquit? pensa el mateix?

La globalitat que requereix la feina de l'alcaldia et condiciona el temps que pots dedicar a la política sectorial de cooperació. El que sí que és cert és que durant tot aquest temps, quan jo era regidora de cooperació amb el departament tècnic i de direcció encarregada del tema, hem configurat una estructu-

ra que actualment funciona autònomament, i tenim clarament marcat el full de ruta amb el qual volem orientar la política de cooperació. Jo crec que anem pel bon camí, i tots els passos que vam donar en l'etapa que jo era regidora continuen endavant i formen part de la manera de treballar del departament.

Els joves semblen els més actius, però com s'escampa aquest interès a la resta de la ciutadania?

Nosaltres vam reforçar amb el Programa ‹‹Joves i Cooperació›› la implicació dels joves als instituts i a les entitats, i en paral·lel hem començat a treballar la sensibilització de la resta d'actors locals. Per exemple, amb l'organització de la festa del comerç just vam optar per implicar els comerciants i els mercats municipals. Per tant, fa tres anys que fem la festa del comerç just al voltant dels mercats municipals. Això vol dir que tenim la capacitat i l'abast de poder d'arribar a més gent, perquè la gent quan va a comprar al mercat es troba amb la festa del comerç just i, per tant, participa indirectament dels principis que hi ha al darrere. Tenim, doncs, més capil·laritat amb els sectors organitzats de la ciutadania, com poden ser els mercats municipals i els comerciants, que ja han participat, i també accedim a més gent que si féssim una festa sectorial exclusivament amb les entitats que ja estan sensibilitzades. Aquestes també hi participen, però van valorar que l'abast era més gran i que estratègicament s'arribava a més gent amb aquesta fórmula.

També tenim oberts altres àmbits sectorials, per exemple amb la regidoria de la dona, que treballem la sensibilització en el marc del consell de les dones, a fi de reivindicar el paper de les dones com a agents clau del desenvolupament.

Vostè sempre ha parlat de la necessitat d'implicar els immigrants i les seves comunitats d'origen...

Jo crec que això és molt important. El que passa és que ho hem de fer molt bé per evitar defectes o males pràctiques que s'han pogut produir arran de projectes de codesenvolupament no ben treballats. És molt important que si nosaltres a Santa Coloma de Gramenet, per exemple, tenim detectat un nombre elevat de persones que provenen del Senegal o de Gàmbia i al mateix temps hi ha una ONG local que està treballant amb Gàmbia en un projecte de desenvolupament d'ajut a les dones, un projecte assistencial per desenvolupar tot el que és assistència sanitària en un hospital que es va construir allà, nosaltres

La nostra crisi és només una crisi de consum. En els països del sud es tradueix en un agreujament de la crisi per la supervivència. Davant d'això, la política de cooperació no deixa de ser un pal·liatiu, però és necessària.

fem una aproximació al sector organitzat a la ciutat perquè hi participi. Cal dir que l'estratègia és molt incipient, perquè hem de treballar amb col·lectius organitzats amb una certa maduresa per evitar la dispersió, evitar que no es puguin avaluar els resultats dels projectes... però sí que és cert que s'estan obrint línies de treball i d'aproximació en el sentit d'aprofitar aquestes complicitats per fer aquesta cooperació concertada amb països i ciutats, bàsicament d'aquells dels quals som receptors de població immigrada.

S'ha d'entendre, doncs, que la participació de tothom és fonamental per fer una bona tasca de cooperació.

És clau. És molt important la participació i la coordinació i, en definitiva, la coresponsabilitat entre la institució i els agents socials; i al mateix temps que és bona i profitosa aquesta participació, sovint també és important que cadascú tingui definit, reconegut i legitimat aquest paper.

L'ajuntament, quan vol fer una política de cooperació, porta implícita una relació fluida i constant amb el sector, i de retroalimentació i de suma d'esforços; però al mateix temps, quan fa política de co-

Hem de superar la lògica en la qual nosaltres ajudem els altres i decidim el que necessiten.

operació, també és important que faci cooperació en el sentit de cooperació directa, és a dir, d'institució a institució, legitimant aquests vincles entre Santa Coloma de Gramenet i una ciutat del sud amb la qual hi puguin haver fluxos de relació i de cooperació. Hem de superar la lògica en la qual nosaltres ajudem els altres i decidim el que necessiten. D'aquí la importància de treballar en xarxa, de treballar coordinadament, de trobar espais supramunicipals per portar endavant projectes. És a dir, amb la Diputació, amb el Fons Català de Cooperació, avaluar quins mecanismes tenim perquè els diferents actors que fem cooperació ens coordinem millor perquè el nostre ajut sigui com més eficaç millor; cosa que també comporta tenir molt en compte aquells amb qui estem cooperant, perquè és fonamental.

En definitiva, es tracta d'abandonar actituds paternalistes.

Vostè defensa que la política de cooperació ha de ser fruit del consens.

Efectivament. La política de cooperació requereix, primer de tot, consens sobre la manera de plantejar-la i treballar-la, complicitat ciutadana per legitimar-la i rigor i eficàcia a l'hora de portar-la a terme. Això vol dir que ha d'estar sotmesa a l'avaluació, per valorar el que fem i poder millorar. Hem de treballar amb la clara voluntat d'obtenir resultats de desenvolupament, i aquest fet ja supera estrictament l'àmbit de la cooperació descentralitzada o de la cooperació local, i requereix un compromís clar amb el que estem fent.

Sindicalistes Solidaris té el suport de l'Ajuntament de Santa Coloma en alguns projectes. Com valora vostè la cooperació sindical?

Jo penso que la cooperació sindical ha trobat una cosa que és molt important, la seva especificitat i el seu valor afegit en el marc de la cooperació; és a dir, nosaltres com a sindicats que sabem fer, quina és la nostra carta de presentació i com això es tradueix en projectes de cooperació que van destinats a millorar l'organització sindical en altres països, projectes enfocats a l'organització dels treballadors en països del sud. Sindicalistes Solidaris i Pau i Solidaritat tenen projectes amb Santa Coloma i fan una tasca important també de retorn a la ciutat dels seus projectes. En aquest sentit, jo estic molt satisfeta de com es planteja la cooperació sindical. Crec que els sindicats tenen una estratègia força ben plantejada i força ben consolidada.

Jaume Soler
Amadeu Pardo

FOTOGRAFIES: **Amadeu Pardo**

Orlando Núñez
Assessor per afers socials del Govern de Nicaragua

«La presència de la Unió Europea a l'Amèrica Central és més canalla que la dels Estats Units»

Orlando Núñez va estudiar sociologia i ciències polítiques a Madrid i, més endavant, es va doctorar en economia política a París. Retornat a Nicaragua va aprofundir la vinculació orgànica amb l'FSLN, des de la clandestinitat, i aportà la seva capacitat a la lluita revolucionària del final dels anys setanta.

Actualment continua en primera línia política i intel·lectual, amb una capacitat que li ha permès d'editar més de 30 llibres i de crear i dirigir el CIPRES, el centre des d'on ha impulsat nous models de producció camperola i eines d'organització social.

A l'Amèrica Central fa temps que es parla d'integració regional. Creus que és un procés real o una entelèquia?

D'entrada cal analitzar dues formes d'integració: des de dalt i des de fora i des de baix i des de dins. La primera té l'hegemonia del capital transnacional i de les metròpolis. Durant el somozisme eren els EUA els qui tenien l'hegemonia sobre el procés, i ara és la UE qui el té.

Ara mateix tenim integració del capital i del comerç i les transnacionals estan treballant en la integració de la producció. Per aconseguir-ho han instrumentalitzat els governs centreamericans i han aconseguit imposar un tractat comercial —que en diuen ‹‹Acord d'Associació››, ADA— però que, començant pel nom i acabant pel contingut, és una ofensa, una autèntica burla, ja que és un escac i mat a l'economia de la regió. L'ADA és molt pitjor que el TLC *gringo*!

Els que hem negociat amb els EUA i amb la UE acabem constatant que actualment Europa és molt pitjor que l'imperialisme ianqui. És una barreja de colonialisme, d'arrogància, de racisme i de menyspreu cap als pobles centreamericans

Per cert, un dels estats europeus que ha tingut hegemonia sobre aquest procés és Espanya; que ja fa temps que s'ha posat al capdavant en el procés d'apropiar-se de tots els béns públics que han privatitzat els governs de dretes a tota l'Amèrica Llatina. Espanya ha desembarcat de nou, però ara amb els capitals, els bancs i les elèctriques.

Quins efectes té aquest procés en la integració de la regió?

Pel que fa a Nicaragua i al govern de l'FSLN, el primer efecte pervers és d'haver de supeditar la sobirania del país als dictats i a les imposicions de la UE, amb l'excusa de la integració regional. Tots els governs centreamericans, menys el de Nicaragua, s'han subordinat a Europa fins a l'extrem que han acceptat que el text de l'ADA es dissenyés i redactés només en anglès. Van signar el tractat sense tenir a les mans el redactat final.

Als governs d'esquerres ens ha tocat d'administrar un model econòmic que no és el nostre, l'economia capitalista, intervinguda pel neocolonialisme europeu. I ens ha tocat de governar una societat neoliberal, que tampoc no és la nostra, amb l'hegemonia de la metròpoli però també d'Europa. La diferència bàsica és que la UE utilitza més la creu que l'espasa a l'Amèrica Llatina, en comparació amb els EUA, perquè és conscient que si controla el pensament, els valors i el cor de la gent controlarà la conducta dels nostres pobles.

De fet, Europa té més pràctica colonial, està més avesada a domesticar. Els EUA estan acostumats a ocupar, a conquerir. Per contra, els europeus estan més acostumats a domesticar. Ho han fet amb èxit durant molts segles. Per aquest motiu han aconseguit d'imposar un pensament, i ho han fet amb aparells ideològics, amb polítiques econòmiques i amb tractats comercials; fent servir sempre com a eines fonamentals les oligarquies locals, que, de fet, aspiren a pensar i a ser com els europeus.

L'estratègia d'aquesta neocolonització és la mateixa que la de fa cinc segles?

Evidentment que no. Com sempre, tenen a favor seu l'Església catòlica, llevat d'una minoria i d'un període determinat. Ara tenen també les esglésies evangèliques sembrades pels EUA a partir dels anys setanta... però l'element més modern són les ONG.

En els darrers anys han desplegat desenes de milers d'ONG per ‹‹cuinar›› una domesticació que necessita un grau més alt de modernitat. De fet, les ONG estan substituint ara les esglésies. Són més modernes, més intel·lectuals i es presenten com els millors representants del progrés i, fins i tot, de l'esquerra. Però el que fan és inculcar als sectors populars un enfocament i el seu argot, après en els tallers internacionals. El seu objectiu primer és destruir l'Estat!

Aquest discurs es ven com l'axioma de la modernitat, i fins i tot s'ensenya com si fos subversiu: destruir l'Estat, imagina't! És igual que l'Estat sigui de dretes o d'esquerres. Com que tu critiques l'Estat, ets modern i transgressor, o sigui, revolucionari.

Reiterant la idea inicial, em reafirmo que la presència de la UE a l'Amèrica Central és, ara mateix, més canalla que la dels EUA. I t'ho diu un sandinista que coneix a fons els efectes de la presència imperial i la brutalitat dels ianquis; però Europa ha estat més intel·ligent. Ha treballat més l'hegemonia que no pas la conquesta, ha tingut cura de difondre el pensament ‹‹moral››.

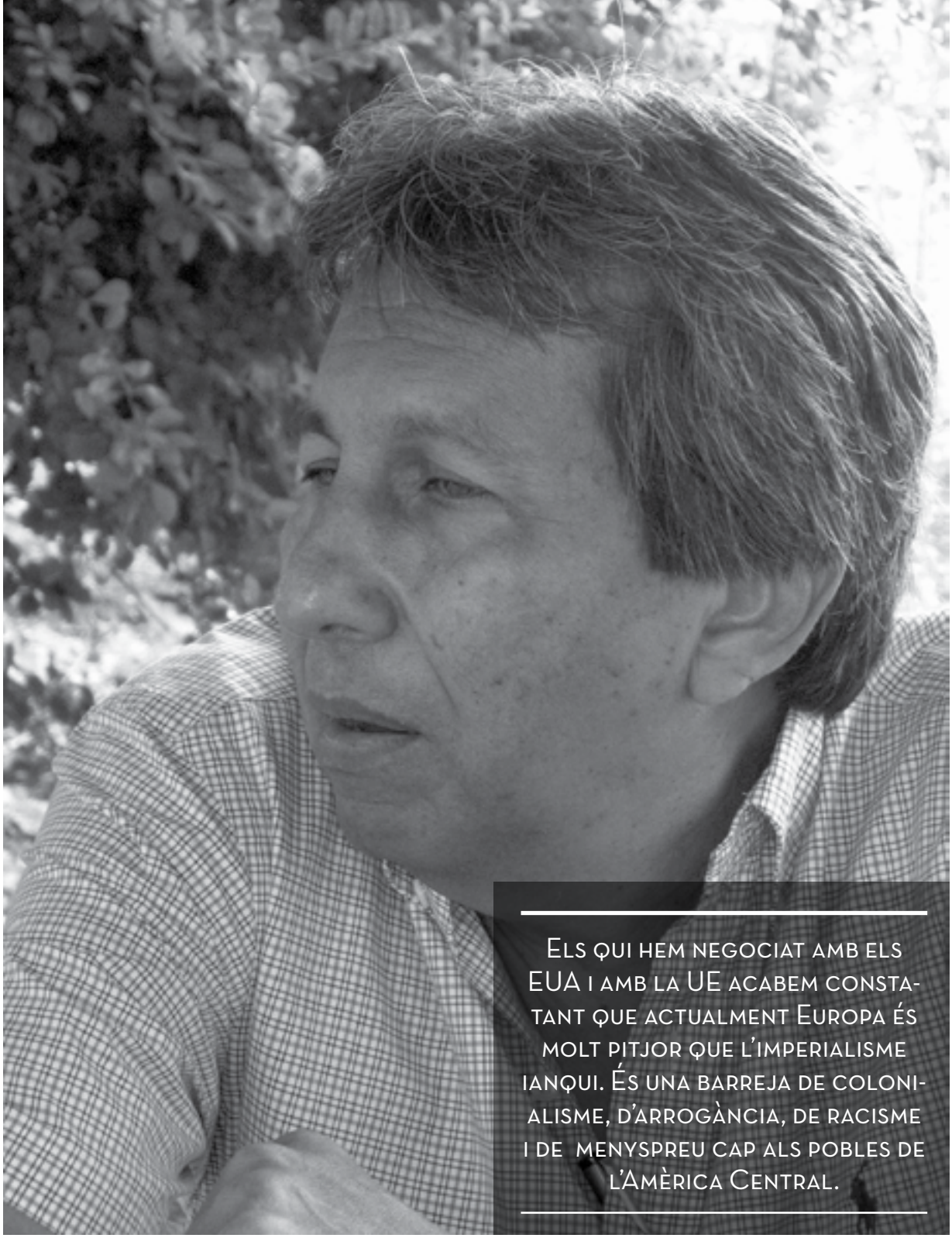

> Els qui hem negociat amb els EUA i amb la UE acabem constatant que actualment Europa és molt pitjor que l'imperialisme ianqui. És una barreja de colonialisme, d'arrogància, de racisme i de menyspreu cap als pobles de l'Amèrica Central.

Fins ara hem analitzat el procés d'integració des de dalt i des de fora. En quina fase està l'altre procés, des de baix i des de dins?

La classe obrera és una minoria a casa nostra i les seves organitzacions sindicals han estat històricament entossudides a confrontar-se amb la patronal, i no pas amb el sistema. Darrerament, després dels processos revolucionaris a la regió, a Guatemala, a El Salvador, a Nicaragua, els sindicats han avançat en l'aspecte de qüestionar el sistema, i combinen la lluita contra la patronal —que molt sovint és el mateix Govern— amb la crítica al sistema.

La classe obrera és, també, una minoria dels treballadors. La majoria la integren els camperols i els treballadors per compte propi. Aquests treballadors són explotats igualment, però amb la dificultat que no estan agregats a una fàbrica i que el seu patró és un mercat que no té rostre. Però malgrat tot s'han organitzat i, el que és més important, s'han començat a emparar de l'economia. Aquest fet és un avantatge sobre la classe obrera, que no controla l'empresa.

La tradició de l'esquerra a l'Amèrica Central no ha avançat pas, històricament, per la via de l'associacionisme, l'autogestió i l'apoderament dels treballadors.

La praxi en moments revolucionaris ha estat que les organitzacions socials i sindicals donessin suport al Govern perquè s'apropiés de les empreses i les convertís en empreses públiques.

Sortosament, ara està canviant la tendència. A Nicaragua mateix el Govern impulsa que les organitzacions de treballadors s'apropiïn de l'economia, de la terra, del crèdit, del comerç i de la petita indústria. Avui crea més ocupació el sector dels Treballadors per Compte Propi (TCP) que no pas les transnacionals o les empreses capitalistes locals, o el mateix Govern.

Quina és l'altra característica d'aquest procés?

L'altre fet important és que són els treballadors d'aquesta nova economia els qui porten a terme el procés real d'integració a la regió. Hi ha un intercanvi de mercaderies a tota la regió, molt important, entre tots aquests sectors. El capital en diu contraban, però ningú no pot negar que són els treballadors i les organitzacions populars que comercialitzen entre ells, més enllà de les regles oficials del sistema. Per això les oligarquies i el capital internacional i nacional sovint els criminalitza i els persegueix.

Els sindicats sociopolítics, les organitzacions camperoles i de dones són els que estan creant les xarxes que faran realitat la integració des de baix i des de dins. És fonamental fer un seguiment d'aquest fenomen. Molt més que no pas perdre el temps analitzant i, fins i tot, criticant el procés d'integració oficial.

Aquest procés, que encara no pot substituir o anullar l'altre, no té el perill de repetir errors històrics de crear un món dins d'un altre per acabar-hi convivint?

Malgrat els riscos, estic convençut que cal treballar en les dues vies: en el qüestionament del sistema capitalista i per intentar arrabassar al capitalisme el control dels governs nacionals i locals; sense oblidar mai que la revolució es construeix sempre des de baix i des de dintre.

Nicaragua n'és un bon exemple, i un bon camp d'experimentació d'una aliança entre un partit pluriclassista —on hi ha obrers, intel·lectuals, camperols i també empresaris petits i mitjans— amb els moviments socials revolucionaris, amb l'objectiu de prendre el poder econòmic i polític al principal adversari, que és la metròpoli. Perquè nosaltres encara estem en un procés d'independència. La revolució passa per aconseguir la independència política, intel·lectual, econòmica i cultural que mai no hem tingut realment com a poble, i alhora per anar construint un model alternatiu.

Com a revolucionari, entre el capital nacional i el capital internacional haig de defensar el capital nacional. Entre el capital nacional i els treballadors, jo he de ser al costat dels treballadors. Entre els treballadors homes i els treballadors dones jo m'he de decantar per les dones. Hem d'assumir conscientment que estem immersos en totes les contradiccions.

L'Acord d'Associació entre la Unió Europea i l'Amèrica Central (l'ADA) ja és un fet consumat?

El Govern de Nicaragua, acomboiat pels moviments socials, es va posar a la lluita per aturar l'ADA o, si més no, per modificar-lo, però va perdre la batalla. Els presidents de l'Amèrica Central són vassalls d'Europa! No et pots imaginar com s'emprenyaven aquests senyors quan nosaltres, a la taula de negociacions, ens negàvem a acceptar l'ADA i discrepàvem de la UE: ‹‹Què pensarà Europa?››, ‹‹Això és manca de respecte, mal agraïment››. Són uns lacais!

És molt dur per a nosaltres haver de lluitar en aquest camp tan desfavorable. Però això no ens fa negar que la sobirania de Nicaragua passa, també, per la sobirania de l'Amèrica Central a través d'un procés d'integració, fins a aconseguir un bloc que s'enfronti a la UE. Per aquesta lògica vam haver de signar un conveni miserable, pitjor que el Tractat de Lliure Comerç (TLC) que ens va imposar els EUA. De fet, ja no hi pot haver cap tractat pitjor. De l'única cosa que parla l'ADA és de l'aspecte comercial.

Nicaragua va plantejar d'eliminar les donacions i de substituir-les per crèdits, perquè donació és sinònim de domesticació —de control papal—, i la UE no ho va acceptar de cap manera!

Ets optimista sobre el que ja s'ha aconseguit en aquesta integració construïda des de baix i des de dintre?

Certament, hem avançat en aquesta via. I s'ha consolidat, bàsicament, en el petit comerç, en l'àmbit econòmic, en les aliances entre els governs progressistes i en l'àmbit polític. Aquest procés té noms i cognoms, i nosaltres li diem ALBA. L'ALBA ha permès de crear xarxa i integració entre els moviments socials revolucionaris, mitjançant un intercanvi just i solidari, saltant-se, si calia, les bar-

La gran diferència és que, ara, la gent se sent protagonista del procés. Ja no ho viu des de la submissió de l'explotat sinó des de la lluita conscient per crear un model alternatiu.

reres oficials i les jerarquies institucionals; però ha representat, també, un pas important i intel·ligent del capital nacional davant de l'enemic comú: les oligarquies nacionals i el capital transnacional europeu. Una part important d'aquest capital local ha sobreviscut, superant la voracitat de les transnacionals, mitjançant els nous mercats creats en el si de l'ALBA.

Pel que fa a Nicaragua, vivim esperançadament la segona etapa de la Revolució Popular Sandinista i intentem de fer la nostra aportació a la integració, però a una integració que serveixi als sectors populars. Però vivim assetjats pel neocolonialisme europeu i per l'imperialisme ianqui. Som al bell mig d'una batalla, com abans, en la qual ens hem vist obligats a acceptar l'ADA per no quedar aïllats.

La gran diferència és que, ara, la gent se sent protagonista del procés. Ja no ho viu des de la submissió de l'explotat sinó des de la lluita conscient per crear un model alternatiu. El sentit més important del moment actual a l'Amèrica Llatina i també a l'Amèrica Central és comprovar com el poble —i no només la classe obrera i els camperols— comença a ser, un altre cop, el subjecte polític i econòmic, i que construeix amb una consciència d'alternativa. Des d'aquesta base tot és possible!

Pepe López
plopez@sindicalistessolidaris.org
Àrea de Cooperació de Sindicalistes Solidaris

Clàusula ecosolidària, una nova forma de solidaritat

UGT i Sindicalistes Solidaris han obert un nou camí en el camp del sindicalisme i de la negociació col·lectiva. És la clàusula ecosolidària, una iniciativa imaginativa basada en un nou principi: convertir l'estalvi energètic en recursos per a la cooperació.

IL·LUSTRACIÓ: **Lidia Izaola**

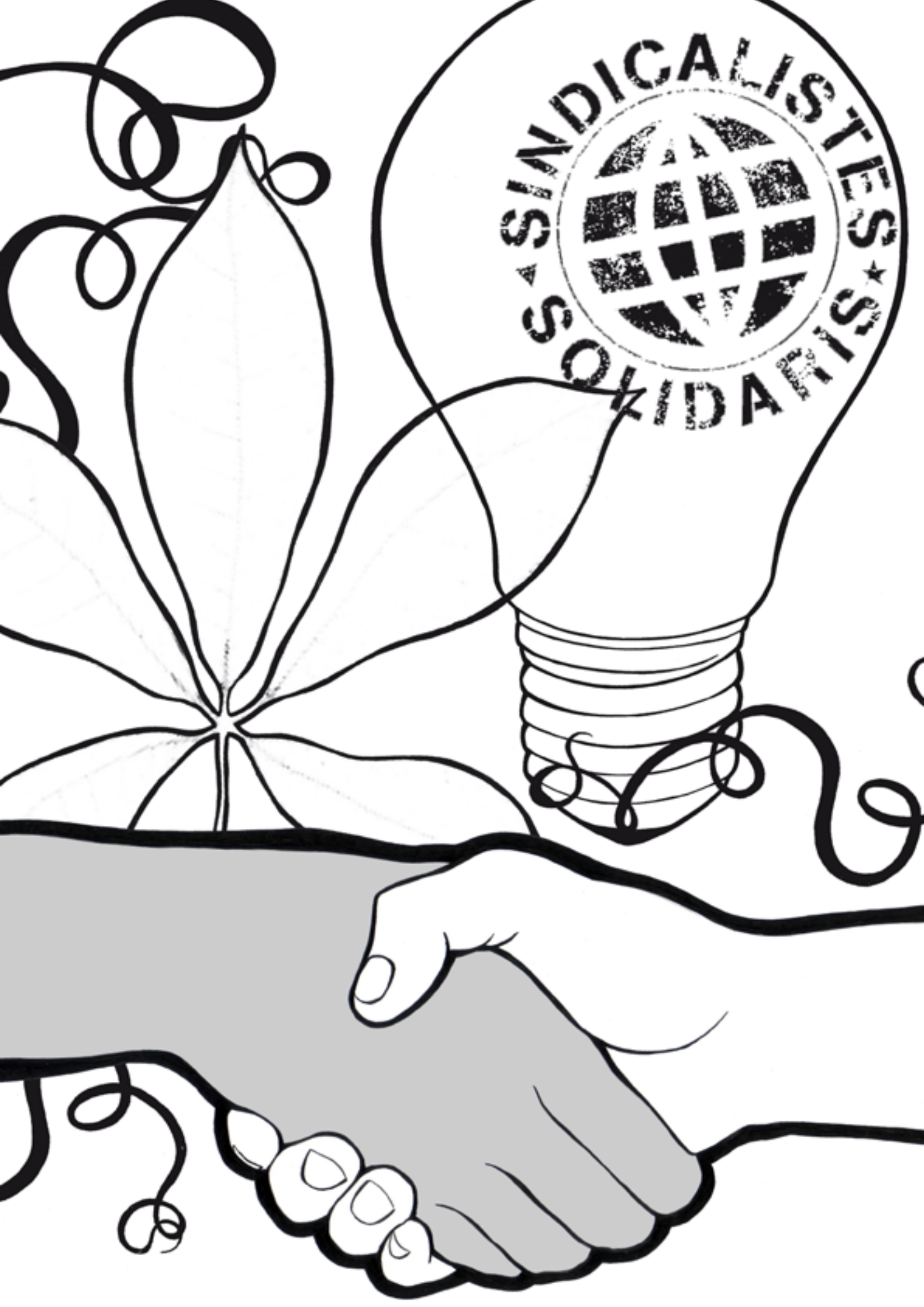
SINDICALISTES
SOLIDAIRES

El segle XXI ha de ser un segle amb una forta dimensió ecològica i solidària, si volem que sigui viable; n'hi ha prou observant les dades objectives sobre el canvi climàtic i les seves conseqüències o, si voleu, la desigualtat creixent Nord-Sud que confirmen els informes anuals del PNUD sobre la situació del món.

En aquest context, la cooperació per al desenvolupament ha d'esdevenir un instrument imprescindible en la lluita per reduir les desigualtats i contra el canvi climàtic. Afrontar aquest escenari exigeix actors cada vegada més interconnectats, més conscienciats i més organitzats. Hem de ser, doncs, cada vegada més pertinents, més eficaços i més eficients. I en època de crisi encara més.

I amb aquesta perspectiva, la UGT de Catalunya, mitjançant Sindicalistes Solidaris, vol desplegar la seva intervenció, els seus programes i els seus projectes sindicals. Per aquest motiu, l'equip de Sindicalistes Solidaris ha fet de la cerca de recursos, de la formació i de la comunicació les línies de treball estratègiques; sense les quals no es pot consolidar el model de cooperació sindical que la UGT impulsa des de fa uns quants anys en el moviment sindical internacional.

El repte que tenim és com ens afegim a la transformació indispensable del sindicalisme en el context de la globalització: noves formes de lluita, noves estratègies, noves aliances socials, noves formes de solidaritat que poden aportar més recursos i més participació a la cooperació sindical per afrontar les desigualtats creixents i la degradació de les condicions de vida.

Amb aquest article pretenc impulsar la difusió d'una nova forma de solidaritat des del món del treball, d'un nou escenari que permetrà als treballadors i a les treballadores d'implicar-se individualment i col·lectivament en la lluita per la justícia social i, també, per un desenvolupament sostenible. Parlo d'una solidaritat ‹‹ecològica›› o, si ho preferiu, d'una ecologia ‹‹solidària››; que traslladat a l'àmbit sindical es tradueix com a ‹‹acció sindical ecosolidària››.

El sindicalisme ecosolidari ha de començar en els sectors i les empreses amb forta presència sindical. I cal que es doni a conèixer mitjançant el millor instrument per canalitzar les propostes i reivindicacions: la negociació col·lectiva.

Cal, doncs, impulsar la ‹‹clàusula ecosolidària››, perquè, com ja sabem, les ONG sindicals, com ho és Sindicalistes Solidaris, necessiten recursos per finançar els projectes i programes sindicals orientats a assolir el treball digne; que permetran millorar les condicions de vida i de treball dels treballadors i treballadores que es volen organitzar per defensar els seus drets, que es volen formar per accedir al mercat de treball, i que necessiten suport per posar en marxa projectes d'economia social o d'autoocupació.

Dit altrament, amb la implantació de la clàusula ecosolidària tindrem l'oportunitat de materialitzar d'una manera efectiva i realista una aportació de recursos del món del treball a l'avenç en la lluita pels drets humans laborals i contra el canvi climàtic.

> LA COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT HA D'ESDEVENIR UN INSTRUMENT IMPRESCINDIBLE EN LA LLUITA PER REDUIR LES DESIGUALTATS I CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC, QUE JA NO ÉS UN PROBLEMA DEL PRESENT SINÓ QUE POT CONDICIONAR GREUMENT LES CONDICIONS DE VIDA DE LES GENERACIONS FUTURES.

La clàusula ecosolidària no és el clàssic pla d'eficiència energètica proposat per la direcció de l'empresa als treballadors amb la finalitat exclusiva de reduir costos. Amb l'aplicació de la clàusula són els mateixos treballadors els qui col·lectivament proposen a l'empresa un pla d'estalvi energètic inspirat en el consum responsable i sensible amb l'entorn. No hi ha cap dubte que quan tenim la implicació i la disponibilitat absolutes dels treballadors i de les treballadores, els plans d'eficiència i de reducció de despesa a les empreses són molt més viables.

La clàusula ecosolidària es basa en un nou principi: convertir l'estalvi energètic en recursos per a la cooperació. Estalviem energia i aigua per obtenir recursos que ens permetran d'exercir la solidaritat en tres àmbits d'actuació: els mateixos treballadors i tre-

balladores de l'empresa, les persones de l'entorn pròxim de l'empresa, i el sindicalisme dels països del Sud que necessita recursos per finançar projectes i programes de cooperació sindical.

La clàusula pretén, amb aquest caràcter innovador, donar una sortida solidària a l'estalvi assolit, sense que aquest fet representi un cost addicional per a l'empresa o per als treballadors. El que posem sobre la taula és l'estalvi real d'energia i aigua, tot calculant-lo a partir dels rebuts pagats d'un any sobre l'altre. D'aquesta manera establirem l'import del finançament per als programes o projectes solidaris, preferentment pels gestionats per les ONG sindicals.

Tanmateix, si volem que aquesta clàusula sigui viable i tingui el màxim de possibilitats de ser aplicada efectivament hem de ser realistes. El millor que podem fer és procurar que tots els agents implicats en treguin algun profit. I penso que la millor manera és configurar-la com la ‹‹clàusula dels tres terços››.

Concretant, la proposta consistiria a incorporar al conveni col·lectiu, o a l'acord annex, el compromís dels treballadors i de l'empresa de reduir la despesa energètica i d'aigua computada periòdicament. I destinar un terç de l'import de l'estalvi produït al compte de resultats de l'empresa, el segon terç al fons social del conveni, i l'altre terç a un fons de solidaritat extern gestionat per les ONG dels sindicats signants del conveni. La finalitat d'aquest fons extern seria el finançament de projectes socials a Catalunya i als països del Sud.

Òbviament, un cop incorporada la clàusula en el conveni col·lectiu convindria crear una comissió paritària perquè en fes el seguiment, en tota la trajectòria, des de la implantació a tots els àmbits de l'empresa fins al control de la destinació dels fons aconseguits, i l'avaluació.

Pel que fa al control dels recursos tramesos a les ONG per finançar projectes, caldria la implicació dels treballadors en la tria del projecte. En acabar-lo, les ONG executores haurien de justificar tant els resultats aconseguits com la utilització dels recursos amb un informe narratiu i econòmic, que hauria de ser a l'abast de tots els treballadors i treballadores que haguessin participat en el finançament.

> AMB LA IMPLANTACIÓ DE LA CLÀUSULA ECOSOLIDÀRIA TINDREM L'OPORTUNITAT DE MATERIALITZAR D'UNA MANERA EFECTIVA I REALISTA UNA APORTACIÓ DE RECURSOS DEL MÓN DEL TREBALL A L'AVENÇ EN LA LLUITA PELS DRETS HUMANS LABORALS I CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC.

Sóc conscient de les enormes dificultats perquè una proposta com la que faig arribi a bon port i s'implanti de manera generalitzada. La clàusula trobarà, de ben segur, moltes resistències; de l'empresa, que de manera natural voldrà incorporar tot l'estalvi energètic al compte de resultats, en el seu pla de reducció general de costos; de molts sindicalistes que no són gaire amics de les innovacions ni d'incorporar nous conceptes a la negociació col·lectiva que puguin pertorbar les estratègies de negociació; de molts treballadors i treballadores que encara no tenen plena consciència del seu rol en la millora ambiental i en la reducció de les desigualtats; i potser, també, finalment, d'alguns poders econòmics i mediàtics no gaire amics del sindicalisme lliure i democràtic amb visió i estratègia globals.

Aquests inconvenients són, precisament, els reptes que cal superar. De l'actitud de les centrals sindicals i del grau de receptivitat de les empreses dependrà que puguem desenvolupar una nova dimensió de la negociació col·lectiva que, n'estic convençut, podria esdevenir una forma innovadora d'afrontar els problemes globals des del món del treball.

Aboudine Gasmi
Abgasdine@yahoo.fr
Formador del Programa «Formaghreb»

Formaghreb: un somni fet realitat

La idea, gairebé un somni, que va sorgir al final del 2006 de crear un àmbit on poguessin trobar-se sindicats de l'espai oest del Mediterrani ja s'ha convertit en realitat. Formaghreb s'ha demostrat que és un terreny fèrtil per reimplantar una cultura de solidaritat, de cooperació sense fronteres i sense prejudicis, amb l'únic objectiu de desenvolupar els recursos humans sindicals per crear un front comú de lluita.

Formaghreb ha format 72 joves, homes i dones, del marroc, Argèlia i Tunísia perquè tinguin eines per a la pràctica sindical

Durant tot el temps de cooperació que es va iniciar el 1997, amb un petit i simbòlic projecte entre la UGT de Catalunya i la Confederació Democràtica del Treball de Marroc (CDT), que consistia a elaborar i editar una guia per als delegats sindicals basada en el codi de treball marroquí, i fins a l'any 2006, les dues centrals sindicals van concentrar la cooperació gairebé totalment en la formació, que ha estat sempre l'eix principal de tots els projectes i el pilar de l'estratègia vinculada als projectes i programes de cooperació.

Dels resultats obtinguts al final de l'any 2006 va sortir la idea d'ampliar l'àmbit geogràfic de cooperació per desenvolupar una cooperació sud-sud, començant pels països del Magrib de la vora sud del Mediterrani, com a primer pas, per després estendre-la a tots els països del Magrib.

La idea es va convertir en convicció al final de l'any 2007, quan es va iniciar un programa de formació amb la participació de la CDT del Marroc, la UGT d'Algèria, la UGT de Tunísia i la UGT de Catalunya.

Cada un dels sindicats magribins havia de seleccionar 24 participants joves de menys de 35 anys de sis sectors diferents; el turisme, el tèxtil i l'agroalimentari del sector privat; l'energia i mines, l'ensenyament i la sanitat del sector públic, amb paritat, 12 homes i 12 dones.

Aquests 72 participants tenien 6 formadors, 2 de cada país, també amb la paritat de 3 formadores i 3 formadors, a més de 4 coordinadors de cada país. Així que durant aquests tres anys, els participants s'han beneficiat d'una formació variada i pràctica en la seva vida sindical i real de com treballar en grup, com formular una plataforma reivindicativa, com utilitzar les tècniques de comunicació orals, escrites i audiovisuals, i al final com fer una negociació col·lectiva en funció del tot el que s'havia après.

Les trobades i els cursos s'han fet rotatòriament en els tres països del Magrib. Per preparar aquestes trobades, la programació i el material didàctic, formadors, formadores i coordinadors han fet reunions, també rotatòries, a Alger, Tunis, Tànger i Barcelona. Aquestes reunions no eren només de formació. S'aprofitava el temps per intercanviar costums i tradicions culturals, folklòriques i exposicions nacionals, i també visites turístiques a institucions, empreses i seus sindicals.

El programa Formaghreb ha tingut com a objectiu general formar joves líders sindicals, homes i dones, i dotar-los d'eines de coneixements en tècniques de pràctiques sindicals.

El desenvolupament de les activitats es va fer utilitzant la dinàmica de grup, en què tots i totes han participat. Els grups eren sempre compostos de 24 beneficiaris, 8 de cada sindicat, i d'una manera rotativa. Aquest mètode ha permès que tots s'hagin conegut de prop treballant junts.

El primer any es va tancar amb resultats molt importants. A més de la formació, els joves van arribar a formular, amb l'ajuda dels formadors i coordinadors, sis manuals molt útils per a ells i per a cada sindicat: un manual del treball en grup i cinc quaderns de reivindicació sectorial (tèxtil; turisme; agroalimentari; energia i mines; ensenyament i sanitat).

> EL PROGRAMA «FORMAGHREB» ÉS UNA EXPERIÈNCIA ÚNICA A LA NOSTRA REGIÓ, QUE MEREIX DE CONSOLIDAR-SE, D'AMPLIAR-SE A ALTRES PAÏSOS I DE MILLORAR AMB LA PARTICIPACIÓ DE TOTS ELS ACTORS I AGENTS DEL MÓN SINDICAL.

El segon any era l'any de la comunicació. Com en el primer, es va utilitzar la dinàmica de grup, amb grups barrejats dels tres sindicats. Els joves es van iniciar en les tècniques de comunicació oral: com dirigir-se a responsables i a grups de treballadors afiliats o no afiliats. També van aprendre a redactar una nota de premsa, una carta, un anunci i un informe sindical. Els joves van fer exercicis sobre com dirigir-se a l'opinió pública a través dels mitjans de comunicació (ràdio, televisió i Internet).

El tercer any era per culminar les activitats que havien anat encadenant d'una manera lògica. Després de formular la plataforma reivindicativa, després d'aprendre com comunicar i elegir el mitjà adient, arribava el moment d'aprendre a negociar. A més

de ser un bon negociador, cal estar ben preparat i triar el moment més oportú per negociar.

Què es pot dir després de tres anys d'activitats i de trobades generals? En general, podem valorar que aquest programa ha estat una eina per a la formació i, també, per crear una atmosfera adequada perquè els joves s'adonin de les seves capacitats, millorin el rendiment i comprenguin que els problemes dels treballadors són els mateixos, que només hi ha diferències en l'actuació sindical.

Dels objectius més importants aconseguits durant aquests anys cal destacar la promoció de molts joves en els seus sectors com a delegats o membres de les executives sectorials, unions locals i provincials; s'ha notat, també, que la participació de les dones joves als òrgans de decisió ha millorat; les dones participants en el programa han creat una xarxa de dones sindicalistes del Mediterrani i s'han editat dos manuals de conclusions que serviran de guies per al futur.

Un altre objectiu era la consolidació de relacions humanes i sindicals entre els participants, reclamades per unir el sindicalisme de classe i sense fronteres: s'ha decidit d'anomenar-lo ‹‹sindicat Formaghreb››. Aquesta creació dóna més esperança de futur, gràcies a la unió de l'acció sindical als tres països del Magrib per defensar els drets i interessos dels treballadors davant del capital, que no té nacionalitat i no coneix fronteres.

El Programa ‹‹Formaghreb›› és una experiència única a la nostra regió, que mereix de consolidar-se, d'ampliar-se a altres països i de millorar amb la participació de tots els actors i agents sindicals; per reforçar l'acció sindical mentre s'espera la unió sindical regional i, després, intraregional.
Aquest Programa no hauria estat possible sense la bona voluntat i la determinació de la UGT de Catalunya, com a sindicat pioner en cooperació nord-sud; Sindicalistes Solidaris, com a fundació per al desenvolupament que programa i gestiona els projectes sindicals; l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, que finança el Programa ‹‹Formaghreb›› i altres projectes; els sindicats del Magrib; la CDT del Marroc; la UGT d'Algèria; la UGT de Tunísia i, sobretot, dels joves sindicalistes protagonistes de primera fila durant tres anys.

Per això volem agrair a tots i totes el seu esforç i afirmar el nostre compromís de continuar treballant junts, intercanviant experiències en un marc de solidaritat i de respecte mutu.

Campanya Mundial per l'Educació
esfcatalunya@educacionsinfronteras.org
Grup Territorial de Catalunya

Fotos: **Miguel Vázquez Fernández**

La ciutadania es mobilitza pel dret a l'educació

Prop de 500 ONG, sindicats educatius i moviments socials de tot el món participen des de l'any 2000 en la Campanya Mundial per l'Educació. El seu objectiu és garantir el dret de tothom a una educació de qualitat. Amb l'horitzó de l'any 2015, data prevista per aconseguir-ho, els integrants de la iniciativa alerten que tenim el risc de no assolir la fita proposada.

Avui encara hi ha al món 69 milions de nens i nenes sense escolaritzar i 759 milions de persones adultes analfabetes.

La Campanya Mundial per l'Educació (CME) és una coalició present a 120 països i formada per més de 480 ONGD, sindicats educatius i moviments socials compromesos amb el dret a l'educació per a totes les persones. Va néixer després del Fòrum Mundial per l'Educació de Dakar l'any 2000, en què la comunitat internacional es va comprometre a garantir una educació de qualitat per a totes les persones l'any 2015. L'objectiu de la campanya és promoure la mobilització social i incidir políticament perquè aquests compromisos es compleixin.

A mesura que ens acostem a la meta la nostra feina té més importància, ja que si continuen les tendències actuals el compliment del dret a l'educació per a totes les persones té un risc seriós, pels incompliments del governs que van signar els compromisos de Dakar. La situació de crisi econòmica global està fent perillar els avenços aconseguits fins avui (els pressupostos d'educació tindran retallades anuals de 4,6 milions de dòlars a l'Àfrica subsahariana per la combinació dels efectes de la crisi). Malgrat que des de l'any 2000, esforços com els de la campanya han servit perquè 40 milions més de nens i nenes puguin anar a l'escola, encara queden 69 milions de mainada sense escolaritzar i 759 milions de persones adultes al món analfabetes. Com a exemple, a l'Àfrica subsahariana el 48 % dels infants no acaben l'ensenyament primari, i només en un país de la regió més de la meitat dels nens i nenes accedeixen a l'ensenyament secundari.

Amb tots aquests reptes per endavant, la Campanya Mundial per l'Educació ha aconseguit mobilitzar arreu del món un nombre molt important de persones, moviments i institucions a favor del dret a l'educació. L'últim exemple ha estat l'edició de 2010 vinculada al Mundial de futbol a Sud-àfrica, durant el qual 18 milions de persones es van unir a més de 200 estrelles del futbol a la Campanya ‹‹1 Gol›› de la CME per reclamar als representants polítics una educació universal de qualitat per a totes les persones.

Quant a la incidència política, en l'àmbit internacional la CME ha contribuït a augmentar l'ajut oficial al desenvolupament en educació, formant part de la Iniciativa Via Ràpida per l'Educació (FTI, en anglès), el fons global més important d'ajut per a l'educació. En l'àmbit espanyol, els esforços de la campanya també han ajudat que Espanya sigui un dels principals donants de l'FTI.

Com s'ha dit, la crisi posa en perill molts d'aquests esforços; per aquest motiu és més important que mai continuar treballant i mobilitzant-se pel dret a l'educació. La Campanya, doncs, ha formulat tot un seguit de peticions a la comunitat internacional perquè intensifiqui els esforços cap a la consecució de l'educació per a tothom l'any 2015:

- Els països empobrits haurien de dedicar un mínim del 20 % dels seus pressupostos a l'educació, i la meitat d'aquest percentatge a l'ensenyament primari. Al mateix temps, caldria abolir les taxes i les despeses de matrícula que impedeixen que les famílies enviïn els seus fills i filles a l'escola. També haurien d'ajudar la mainada i els grups més marginats a accedir a l'escola mitjançant mesures especials, com programes de despeses, nutrició i salut escolar. En paral·lel, s'ha de formar i contractar tots els docents necessaris per aconseguir l'educació per a tothom, i garantir una educació i un aprenentatge de qualitat que satisfaci les necessitats dels estudiants; juntament amb una avaluació adequada dels resultats de l'aprenentatge. Finalment, i no pas menys important, cal fomentar la participació de la societat civil i el control democràtic de la gerència i dels pressupostos d'educació, per enfortir la rendició de comptes entre la ciutadania i l'estat.

- Els països rics s'haurien d'esforçar a preparar un pla d'intervenció per complir la seva part del finançament necessari per poder educar tothom. L'ajut a l'educació bàsica s'ha de duplicar, i passar de 4 milions a 8 milions de dòlars anuals, i augmentar de manera progressiva d'aquí al 2014, fins a aconseguir 16 milions de dòlars anuals. A més, han d'oferir ajut per finançar les despeses bàsiques de l'educació: professorat, llibres, escoles, i acabar amb la pràctica enganyosa d'incloure en les dades totals despeses sobre l'alumnat estranger que estudia en el país donant. També han de donar suport als països que afronten més dificultats, inclosos els que pateixen guerres i conflictes, i a aquells en què les nenes pateixen més discriminació. També han d'exigir que l'FMI i el Banc Mundial adoptin polítiques a favor de l'educació.

Per complir els nostres objectius presentem als docents dels àmbits formal i no formal, a l'inici de cada any, unitats didàctiques per sensibilitzar els escolars sobre el dret a l'educació de qualitat i la necessitat que hi puguin accedir totes les persones. Aquest procés educatiu té un punt d'inflexió i de participació ciutadana en la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació (SAME), que s'organitza anualment des del

La crisis posa en perill molts dels esforços i per això és més important que mai continuar treballant pel dret a l'educació en el món

2001 durant el mes d'abril. És una setmana de mobilització ciutadana, fonamentalment de nens, nenes i joves, que pretén acostar les reivindicacions de la campanya a la societat en general i als responsables polítics de cada país.

La SAME de l'any 2010 va treballar la Campanya 1 Gol per l'Educació, amb el lema: ‹‹Finançar una educació gratuïta i de qualitat: un dret per a tots i totes››. Hi van participar més de 500 escoles de 16 comunitats autònomes, 3 universitats i 10 centres de persones adultes. Es van treballar les propostes didàctiques a les aules, un manifest amb les exigències als polítics pel dret a l'educació i es van elaborar pilotes de futbol, en les quals hi havia un escrit que destacava els aspectes que afavoreixen aconseguir l'educació per a tothom i els aspectes que ho dificulten. Aquestes pilotes es van lliurar als representants polítics que van participar en els actes centrals, es van exposar en els centres educatius i es van utilitzar en partits simbòlics en els quals l'educació va guanyar a la pobresa.

L'any 2011, la SAME se centrarà en l'educació de les nenes i les dones. L'acció que s'està preparant s'anomena ‹‹La Gran Història››. Un contacontes explica una història basada en testimonis reals de com afecta a la vida de les nenes i les dones haver rebut, o no, una educació de qualitat, no sexista.

Creiem en el potencial de l'educació per al canvi social mitjançant la formació d'homes i de dones que puguin desenvolupar totes les seves possibilitats com a éssers humans, en igualtat de drets, de deures i d'oportunitats.

Us convidem a tots i a totes a participar pel dret a l'educació! Visiteu el web www.cme-espana.org

Juan Antonio Corchado Ponce
jcorchado@ajuntament.granollers.cat
Regidor delegat de Participació, Cooperació,
Drets de la Persona i Barris de l'Ajuntament de Granollers

En temps de crisi, polítiques públiques de cooperació, governança i construcció de la pau

Els ajuntaments catalans mantenen la seva política de cooperació, malgrat que els temps siguin difícils en tots els àmbits. Això sí, el manteniment es fa després d'un diagnòstic rigorós, encaminat a rendibilitzar socialment al màxim l'ajut que s'ofereix. Aquest és el cas, per exemple, de l'ajuntament de Granollers.

Les respostes ens han de servir perquè l'Ajuntament, les ONGD i els nous actors disposem d'una política pública de cooperació, més eficaç i eficient, que es pugui explicar a tothom.

Mals temps a casa nostra per a les polítiques públiques, en qualsevol àmbit. La crisi econòmica fa que una part important de la població es refugiï en actituds conservadores i que sorgeixin veus crítiques de la gran tasca que s'ha fet, i que es fa, en àmbits com la convivència i el civisme, l'acollida, la recuperació de la memòria històrica i la cooperació internacional per al desenvolupament, àmbits que són relativament nous.

Dels quatre àmbits esmentats, el més antic, el de la cooperació internacional per al desenvolupament, sorgit a casa nostra a partir de la voluntat d'organitzacions no governamentals en la dècada dels noranta, viu un procés de reflexió dels diversos actors: l'administració pública —catalana i local— i les ONGD que treballen polítiques transformadores, com l'apoderament de les dones per a l'equitat de gènere i l'enfortiment dels governs locals d'altres països. No és un procés fàcil, però l'hem de fer. Són diners públics i, a més de fer que els projectes s'executin i es justifiquin, hem de ser capaços d'argumentar i d'establir quins són prioritaris, en quines zones del món, i si els projectes són veritables eines de transformació social, i, per tant, quina relació tenen amb el que nosaltres volem ser com a municipi.

En el cas de l'Ajuntament de Granollers, hem fet un diagnòstic de la política de cooperació del període 2004-2009 (una legislatura i mitja) i n'estem elaborant el Pla director, conjuntament amb les entitats del Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat. Al final del procés tindrem respostes que ens portin, sense prescindir del suport a projectes assistencials bàsics i a l'ajut humanitari, a les preguntes que ens vam plantejar al final del diagnòstic, una part de les quals reprodueixo: Com podem incrementar la difusió de les activitats i millorar la sensibilització i la formació de la ciutadania? Quin tipus de cooperació volem fer des de Granollers? I quina relació té amb el model de ciutat que es vol promoure? Quina cooperació específica s'ha de fer des de la institució municipal? Com podem dur a terme una cooperació directa municipalista i d'enfortiment de capacitats institucionals? Com podem fer participar les entitats en la cooperació directa? Com associarem els altres actors locals i els implicarem en la cooperació? Com podem gestionar conjuntament la cooperació indirecta? I quin tipus de suport s'hauria de donar als grups solidaris?

Les respostes ens han de servir perquè l'Ajuntament, les ONGD i els nous actors disposem d'una política pública de cooperació, més eficaç i eficient, que es pugui explicar a tothom, debatre i, finalment, compartir amb amplis sectors de la ciutadania. Només si ens expliquem i ho donem a conèixer, amb arguments i valoració seriosa de la feina, podem contrarestar les crítiques que puguin venir.

Hem fet un pas important en la difusió de les activitats que fem, tant des de Can Jonch, Centre de Cultura per la Pau —inaugurat al maig del 2008— com des de les entitats: la renovació del web municipal, amb la creació del minilloc de Can Jonch, i la difusió de les activitats a través de diversos mitjans. Tenim l'assignatura pendent de treballar la sensibilització de manera conjunta i fer que arribi en primer lloc a les escoles, i després a més capes de la població.

La mateixa crisi econòmica mundial, el subdesenvolupament endèmic i la fam, la violació constant dels drets humans i l'existència de règims polítics poc o gens democràtics, la pervivència de més de 70 conflictes en vastes zones del planeta, repercuteixen en el nostre Primer Món, en el Vell Continent, en la petita Europa, i hem de trobar solucions conjuntes que vagin més enllà de l'assistencialisme; solucions que reforcin i millorin la cooperació al desenvolupament, que enforteixin la relació entre governs locals dels diversos continents —amb la implicació de les ONGD i les contraparts—, i que la construcció de la pau i la defensa dels drets humans siguin eixos cabdals. Només si fem aquest tomb tots plegats podrem ajudar a ordenar aquest món desgavellat.

En aquest sentit, el proppassat 20 de novembre, amb motiu del 50è aniversari de Mans Unides a l'Estat espanyol i el 39è al Vallès Oriental, el nostre alcalde, Josep Mayoral, ho va exemplificar davant de gairebé 700 persones. Tenim problemes en els nostres centres escolars, percebuts per la comunitat com a importantíssims. És cert. Ens arriben també demandes de granollerins i granollerines que cooperen en altres països, en els quals l'absència d'escoles o la precarietat d'aquestes són només algunes de les grans mancances que pateix la població. Per això, quan pensem en l'escola, en la nostra escola, hem de pensar en aquella on van els nostres fills i en la de, per exemple, Guatemala.

Disposem, com dèiem, de Can Jonch, Centre de Cultura per la Pau, seu del Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat, l'edifici des d'on irradiem programes de convivència i civisme, de recuperació de la memòria històrica, de la cooperació internacional per al desenvolupament i d'educació per la pau.

> SÓN DINERS PÚBLICS I, A MÉS DE FER QUE ELS PROJECTES S'EXECUTIN I ES JUSTIFIQUIN, HEM DE SER CAPAÇOS D'ARGUMENTAR I D'ESTABLIR QUINS SÓN PRIORITARIS, EN QUINES ZONES DEL MÓN, I SI ELS PROJECTES SÓN VERITABLES EINES DE TRANSFORMACIÓ SOCIAL.

Hem parlat de cooperació al desenvolupament. Ara farem referència al primer àmbit, convivència i civisme, per ressaltar que durant el mes de novembre hem organitzat 11 tallers, amb un total de 240 alumnes de 2n de primària de la nostra ciutat. És el segon any que els impulsem i volem continuar fent-ho en el futur; tot emmarcat en un treball transversal que abraça diversos serveis municipals, i que esperem que es concreti en l'aprovació propera del Pla d'actuació pel civisme i la convivència.

Hem fet enguany el projecte ‹‹Construïm la Pau››, amb la col·laboració de l'Oficina de Pau i Drets Humans de la Generalitat de Catalunya, amb activitats en què han participat les escoles, els centres d'ensenyament secundari, les entitats i tota la població. I amb el suport de la Diputació estem produint l'exposició 10 anys del Premi especial foment de la pau, vinculat al Premi Escobar de Còmic i Il·lustració, a la qual seguirà l'elaboració del catàleg pedagògic.

Quant a la recuperació de la memòria històrica, destacarem que Can Jonch ha esdevingut centre adherit a la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica, constituït per 71 centres d'arreu de Catalunya. Hi tenim l'exposició permanent Granollers: el bombardeig del 31 de maig de 1938, que juntament amb el refugi de la plaça Maluquer i Salvador i els itineraris pel Granollers bombardejat ens transporten al passat i ens ajuden a pensar en un futur de pau.

Pel que fa a la construcció de la pau i la defensa dels drets humans, acollim exposicions amb visites per a grups, organitzem i acollim conferències i projeccions d'entitats, fem presentacions de llibres... i donem suport a les activitats organitzades per les entitats.

Compartim, reflexionem, treballem. Ho fem, i ho hem de fer encara millor. Perquè ens faci servei aquí i faci servei, com dèiem abans, a Guatemala.

Sonia Felipe Larios
Sonia.Felipe@triodos.es
Responsable de Comunicació de Triodos Bank

Triodos Bank: diners responsables

L'estalvi pot ser, també, una eina de compromís i de canvi de la realitat del món en què vivim. Molt sovint no fem atenció a l'ús que es fa dels diners que hem dipositat en una entitat bancària. Una alternativa compromesa és la banca ètica, una garantia que els nostres diners treballaran també per a l'impuls d'organitzacions i empreses que desenvolupen serveis i productes sostenibles.

Segons l'ús que fem dels diners i de com ens hi relacionem, podem fer que el seu poder sigui transformador i positiu.

Cada dia prenem decisions econòmiques que influeixen en el tipus de societat que tenim. Qualsevol persona que dóna, gasta, estalvia o inverteix forma part del sistema econòmic i social. Tot i que cada vegada més tenim la sensació generalitzada que el nostre comportament individual influeix en el món, encara moltes persones no s'han plantejat que amb els seus estalvis també poden fomentar una realitat o una altra. Si com a consumidors responsables ens plantegem d'on prové el cafè que comprem o en quines condicions s'ha fabricat la roba que ens posem, ¿per què no traslladem aquesta traçabilitat als nostres estalvis?

Com a clients bancaris, sovint busquem l'interès més atractiu sense plantejar-nos les conseqüències que implica que tal banc o caixa d'estalvis ens ofereixi aquell interès. Estem acostumats a buscar l'interès més alt i a deixar en mans de l'entitat financera la tasca d'oferir-nos-el.

Trenquem, sovint de forma inconscient, el llaç que ens uneix a la destinació dels nostres diners un cop contractat el dipòsit o el compte d'estalvi. Anem als bancs amb la finalitat de tenir els nostres diners segurs, disponibles i d'obtenir-ne una rendibilitat, i en general no fem distincions entre entitats més enllà de la proximitat, les promocions o els interessos que ens ofereixen. Sovint sentim a dir que els bancs només busquen maximitzar beneficis a favor de l'accionariat i a costa del client, sense valorar la nostra responsabilitat en aquest procés a l'hora d'exigir canvis, transparència i una destinació justa als nostres estalvis. Segons l'ús que fem dels diners i de com ens hi relacionem podem fer que el seu poder sigui transformador i positiu.

A l'hora de donar o de consumir, la vinculació amb la destinació dels nostres diners és més visible i manejable. Si decidim ser socis d'una ONG, sabem que estem ajudant al desenvolupament d'una activitat afí als nostres ideals. De la mateixa manera, si optem per comprar productes de comerç just i aliments ecològics, estem usant els diners de forma responsable i coherent amb el nostre model de vida. En canvi, això no passa amb els estalvis, dels quals, sovint, perdem la pista.

El 98 % de la societat espanyola adulta utilitza els bancs. Recorrem a ells i necessitem la seguretat i els serveis que ens ofereixen. ¿Per què, doncs, no mantenim una relació més estreta amb aquells que custodiaran els nostres diners i els utilitzem per finançar activitats i invertir en el desenvolupament d'empreses i sectors determinats?

LA BANCA ÈTICA

Hi ha professionals dels diners que ens poden donar la seguretat necessària per als nostres estalvis i els serveis bancaris necessaris, perquè compleixen totes les regulacions financeres i perquè la seva activitat està supervisada per les organitzacions competents. Però, a més, ens asseguren que els nostres diners treballaran també per impulsar organitzacions i empreses que desenvolupen serveis i productes sostenibles, i que necessiten un banc que les financi. Són professionals de la transparència i l'ús conscient dels diners.

Aquesta és la nova proposta de la banca ètica, també anomenada ‹‹sostenible›› o ‹‹responsable››. La banca ètica busca donar resposta a les persones i organitzacions que volen incorporar en les seves decisions econòmiques la seva forma de veure el món. Per aquest motiu fan un exercici de responsabilitat en triar una entitat d'acord amb els seus valors, a la qual exigeixen també la responsabilitat d'invertir els seus diners en projectes i empreses que promouen un desenvolupament sostenible, i d'explicar-ho de forma transparent.

A Espanya hi ha un banc d'aquestes característiques, el Triodos Bank, un banc europeu independent pioner en banca ètica i sostenible.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Triodos Bank va néixer el 1980, fruit de l'esforç conjunt d'un economista (Adriaan Deking Dura), un professor de dret (Dieter Brüll), un antic especialista en organització (Lex Bos) i un banquer (Rudolf Mees), que el 1968 van crear un grup d'estudi per analitzar com els diners es podien moure conscientment. El treball d'aquests quatre pragmàtics somniadors crearia al cap de 12 anys el primer banc ètic d'Europa, amb seu als Països Baixos. Avui, Triodos Bank té sucursals a Bèlgica, el Regne Unit, Espanya i Alemanya. A més, el Grup Triodos desenvolupa una intensa activitat en altres llocs d'Europa, l'Amèrica Llatina, l'Àsia i l'Àfrica a través dels seus fons d'inversió i microcrèdits.

Després de diversos anys present a Espanya com a agència, Triodos Bank comença a operar com a banc complet el setembre del 2004. En l'actualitat, Triodos Bank disposa també de delegacions territorials a Catalunya i les Balears, Madrid, Andalusia, Castella i Lleó, la Comunitat Valenciana i l'Aragó. Tanmateix, qualsevol pot ser-ne client i operar a través d'Internet, de telèfon i de correu postal.

> SI LA GENT INVESTIGUÉS LA DESTINACIÓ DELS SEUS ESTALVIS S'ADONARIA QUE ELS SEUS DINERS VAN A PARAR A EMPRESES I ACTIVITATS AMB LES QUALS NO ESTÀ D'ACORD.

LA QUARTA PREGUNTA

Davant d'una decisió d'inversió o d'estalvi, és habitual formular-se tres preguntes bàsiques: quina seguretat, quina rendibilitat i quina liquiditat m'ofereix un producte comercialitzat per una entitat financera. Tanmateix, hi ha una quarta pregunta a l'hora d'adoptar decisions financeres, que incorpora en la reflexió una dimensió més àmplia i que implica l'interès general.

Donar resposta a aquesta quarta pregunta comporta un exercici de transparència per part de l'entitat vers els seus clients. En aquest sentit, Triodos Bank informa de manera transparent a través de la Revista Triodos, trimestral, i del butlletí electrònic, mensual, de les iniciatives que han rebut finançament del banc. Aquesta informació també és disponible al web www.triodos.es.

EL FINANÇAMENT

A l'hora d'analitzar una proposta de finançament, Triodos Bank té en compte no només la viabilitat econòmica del projecte o l'empresa, sinó també la repercussió social i mediambiental de la seva activitat. Aquesta triple aproximació que té en compte les persones, l'impacte mediambiental i la rendibilitat es reflecteix en el nom Triodos, derivat de l'expressió grega tri hodos, 'triple via'.

L'objectiu no és buscar el benefici a curt termini sinó la sostenibilitat. Triodos Bank està especialitzat a finançar iniciatives i empreses amb valor afegit social, cultural i mediambiental, en sectors valuosos i sostenibles com les energies renovables, l'agricultura ecològica, la integració sociolaboral, l'educació, el turisme sostenible, etc.

Atès que és una institució financera, es fa una anàlisi tècnica bancària vinculada a valorar la viabilitat econòmica del propi projecte. Les xifres demostren que és possible combinar rendibilitat i responsabilitat social: en l'actualitat, més de 260.000 clients han confiat en nosaltres. Triodos Bank gestiona més de 5.000 milions d'euros i inverteix en 15.000 projectes sostenibles a tot Europa.

Anna Molina
internacional@catalunya.ugt.org
Àrea de Relacions Internacionals de la UGT de Catalunya

29 DE SETEMBRE: MOBILITZACIÓ EUROPEA

Els sindicats europeus es van mobilitzar el 29 de setembre per dir ‹‹no›› a les mesures d'austeritat plantejades per l'executiu comunitari. Les forces sindicals del continent van exigir que la sortida de la crisi es fes posant èmfasi en l'ocupació i el creixement, i no en unes retallades socials que només perjudiquen els treballadors i les treballadores.

TARN
STATION
TÉRITÉ
à la croissance
CCOO
CFDT
CFTC
CGT
FO
UGT
UNSA
USDA
USOC

La jornada de protesta es va plasmar en la manifestació de Brussel·les, que va aplegar més de 100.000 persones, amb delegacions d'una cinquantena d'organitzacions sindicals que representaven uns 30 països.

També hi va haver mobilitzacions nacionals a països com Sèrbia, Letònia i Xipre. A Hongria, es van convocar manifestacions contra els plans d'ajustos del govern, i a Portugal, les manifestacions es van vertebrar al voltant dels problemes de la negociació col·lectiva en alguns sectors.

L'objectiu principal d'aquesta mobilització, liderada per la Confederació Europea de Sindicats (CES), va ser reclamar als líders europeus que davant aquesta crisi econòmica global facin una aposta política pel creixement i per l'ocupació, i no per la retallada de la despesa pública i els plans d'austeritat.

Cal recordar que ja s'han posat en marxa retallades molt serioses a països com Irlanda i Grècia, i que aquest fet no ha tingut cap efecte ni sobre el creixement ni sobre la creació d'ocupació. Hi ha moltes altres alternatives als plans d'austeritat: podem parlar, per exemple, de creació de llocs de treball per a joves, perquè són un col·lectiu especialment afectat per l'atur i la precarietat; de la implantació de polítiques industrials; de la promoció de l'economia verda; en definitiva, de tot el que contribueixi a un creixement sostenible.

També a Gran Bretanya el govern de coalició entre liberals i conservadors fa retallades de fins al 40 % en alguns ministeris. A més, en un període de quatre anys acomiadaran mig milió de treballadors públics.

A França, el govern conservador de Sarkozy ha reformat el sistema de pensions, i ha allargat l'edat legal de jubilació fins als 62 anys. Les protestes dels sindicats, amb el suport dels estudiants i altres sectors van posar entre les cordes el govern francès.

Les mesures neoliberals plantejades per la Comissió Europea, en el marc de les que s'estan fent actualment arreu del món, no són noves. Ja a l'època de la Gran Depressió, els plans d'austeritat del president republicà Hoover no van aconseguir que els Estats Units enlairessin el vol; i no va ser fins que Roosevelt va començar a fer polítiques keynesianes expansives, que endeutaven el país, que aquest va sortir del pou de la crisi.

Cal aprendre de les lliçons que ens ofereix la història. Els líders polítics no poden negar l'evidència que calen polítiques d'estímul per lluitar contra la pobresa i la desocupació; i oposar-se a la intervenció dels poders públics no farà res més que allargar la crisi i fer augmentar les desigualtats socials.

HI HA MOLTES ALTRES ALTERNATIVES ALS PLANS D'AUSTERITAT. PER EXEMPLE, LA CREACIÓ DE LLOCS DE TREBALL PER A JOVES, LA IMPLANTACIÓ DE POLÍTIQUES INDUSTRIALS, LA PROMOCIÓ DE L'ECONOMIA VERDA... EN DEFINITIVA, TOT EL QUE CONTRIBUEIXI A UN CREIXEMENT SOSTENIBLE.

Els motius del descontentament arreu d'Europa provenen de la defensa aferrissada de mesures que només perjudiquen la vida dels ciutadans europeus, que es pregunten de quina manera els afavoriran totes aquestes retallades.

És el moment de demostrar als ciutadans i ciutadanes europeus que les organitzacions sindicals no només actuen i es mobilitzen al carrer, sinó que també són capaces de generar idees i propostes que millorin i assegurin l'estat del benestar que tant ens ha costat d'aconseguir.

ACCIÓ SINDICAL AL PERTÚS

El Comitè Sindical Interregional, CSIR Piremed, la UGT de Catalunya i Comissions Obreres, en col·laboració amb organitzacions sindicals franceses i andorranes, van organitzar una concentració al Pertús, a la frontera entre França i Catalunya, per observar la vaga general espanyola des de l'àmbit europeu.

La mobilització va concentrar al voltant de 2.000 sindicalistes de diferents organitzacions —CGT, CFDT, CFTC, FO, UNSA i Usda (aquesta darrera, andorrana)—, que van voler donar suport a la vaga general espanyola.

Seguint les directrius de la Confederació Europea de Sindicats, es va organitzar un acte conjunt transfronterer per mostrar que els problemes que

patim, les altes xifres d'atur, la manca de inversions en R+D i la reforma de les pensions són aspectes que preocupen a Europa i que sobrepassen els límits geogràfics.

EL DIA DESPRÉS

Encara que es valoren molt positivament les mobilitzacions europees del dia 29 de setembre, l'informe d'avaluació del consell executiu de la CES (del 13 i 14 d'octubre) es va mostrar molt crític amb les mesures que la Comissió Europea proposa al conjunt de ministres d'economia i finances europeus, l'ECOFIN.

Un cop més, les institucions comunitàries es posen taps a les orelles per no sentir el que intenten dir els ciutadans i ciutadanes que es van manifestar arreu d'Europa, i plantegen l'aplicació de mesures que no ajudaran a salvar el tocat i enfonsat model social europeu.

La resposta a aquesta crisi en què estem immersos des de ja fa tres anys no és flexibilitzar el mercat laboral i assenyalar les finances públiques com les causants, i no com les víctimes, de la crisi. Tampoc no ho és assenyalar el deute públic com el culpable de tots els mals de l'economia mundial.

El moviment sindical europeu ja fa temps que diu que la resposta a aquesta crisi és més governança econòmica. Una governança que eviti el dúmping salarial i social com a alternativa a la devaluació de les monedes nacionals. Cal també enfortir una situació social justa, per evitar la competència deslleial en el mercat interior i les pràctiques de treball precari que se'n deriven.

La Confederació Europea de Sindicats defensa que la governança econòmica de la Unió no ha d'estar en mans únicament i exclusivament dels ministres de finances i dels bancs centrals, sinó que caldria que les línies directrius les marqués el consell europeu de caps d'estat, amb la intervenció dels ministres d'ocupació i d'afers socials, al mateix nivell que els ministres d'economia dels estats membres. Així mateix, es proposa la creació d'un òrgan permanent, la ‹‹UE 2020››, que en el si del diàleg social europeu generi debat polític entre els interlocutors socials dels 27 països membres.

A més, proposa la creació d'un bo europeu que ajudi els Estats a fer front a la irracionalitat dels mercats financers, i un impost europeu per a les transaccions financeres que vagi acompanyat d'una cooperació europea fiscal veritable, per evitar que bancs i multinacionals es beneficiïn del mercat interior evadint impostos.

Les mesures proposades fins ara estan orientades a fer pagar els plats trencats de la crisi als treballadors i treballadores europeus. Per aquest motiu, la CES no es pot quedar de braços plegats i anuncia mobilitzacions per als propers mesos.

Michela Albarello
malbarello@ccoo.cat
Àrea de Sensibilització de la Fundació Pau i Solidaritat

Srebrenica, 15 anys després de la massacre

La Fundació Pau i Solidaritat de CCOO de Catalunya i la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona (FSUB), en el marc de la seves actuacions en l'àmbit de la cultura de la pau, i amb el suport de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP), han realitzat l'exposició fotogràfica ‹‹Memòria d'un genocidi››, a càrrec del fotoperiodista Alfons Rodríguez, i el vídeo Srebrenica, 15 anys després, a càrrec de Montse Pallarès (realització, guió i postproducció) i de Miquel Bech i Jordi Gómez (direcció de fotografia, so i postproducció), per commemorar el quinzè aniversari de la massacre d'Srebrenica, durant la guerra dels Balcans.

L'11 de juliol de 1995, unitats de l'Exèrcit de la República Srpska i paramilitars, sota el comandament del general Ratko Mladic, van assassinar més de 8.000 persones a l'enclavament bosnià que prenia el nom de la seva població principal: Srebrenica.

Aquest enclavament era una de les zones que l'ONU havia declarat ‹‹zones segures›› i hi havia un destacament d'uns 400 cascos blaus holandesos, que no van fer res per protegir la població civil a la qual, suposadament, protegien.

Més enllà de l'atrocitat que s'hi va cometre, Srebrenica simbolitza els aspectes més foscos de les guerres que es van desenvolupar als Balcans entre els anys 1991 i 1999 (Croàcia, Bòsnia, Kosovo): crims de guerra sistemàtics i contra la humanitat, el desemparament de la població civil, l'emergència de formes d'organització i de pràctica política d'estil feixista, el cinisme de les potències i la inoperància d'Europa.

Però, 15 anys després, haurem de començar a associar el nom d'Srebrenica a altres valors més nobles: la solidaritat, la mobilització per reparar les víctimes, i la voluntat de mantenir el record del que no hauria d'haver succeït i que no s'ha de repetir mai més. El mes de juliol del 2010, justament 15 anys després de la massacre, una riuada humana de milers d'activistes pels drets humans de tot Europa i del món acompanyaven les víctimes d'aquell genocidi en una marxa, que culminava amb l'enterrament de les restes d'unes 800 persones que hi van morir i que estaven en diverses fosses comunes obertes els darrers anys.

Tota aquesta experiència, enriquida per reflexions sobre el futur de la zona, la podeu trobar ben ampliada en aquests dos nous materials.

Xavier Longan
xavi.longan@sinexcusas2015.org
Coordinador de l'Oficina de Barcelona i responsable de Governs Locals
Campanya del Mil·lenni de les Nacions Unides

La Campanya del Mil·lenni de l'ONU: *Sense Excuses 2015*

L'any 2000, 189 caps d'estat i de govern van signar la Declaració del Mil·lenni, en la qual es comprometien a treballar junts per assolir els objectius de desenvolupament del mil·lenni (ODM) i acabar amb la pobresa extrema al món abans de l'any 2015. Els ODM són vuit: eradicar la pobresa i la fam; assolir l'educació universal; promoure la igualtat de gènere; reduir la mortalitat infantil; millorar la salut materna; combatre el VIH/SIDA i altres malalties; garantir un medi ambient sostenible i una aliança global per al desenvolupament.

A més de ser un compromís sense precedents, els ODM són un full de ruta per al desenvolupament. El progrés es mesura mitjançant una sèrie de metes i d'indicadors que inclouen dates límit d'assoliment. Per primera vegada, tots els països reconeixen que comparteixen la responsabilitat de posar fi a la pobresa i a les seves causes fonamentals.

En aquest marc, l'any 2002, Kofi Annan, que era llavors el secretari general de l'ONU, va crear la Campanya del Mil·lenni de les Nacions Unides, per inspirar un moviment mundial que promogués els ODM. La Campanya és present a més de 50 països d'arreu del món i treballa per exigir als líders mundials que compleixin el compromís d'eradicar la pobresa extrema l'any 2015. Des dels inicis, la Campanya ha buscat d'unir esforços amb la ciutadania i de crear un marc de col·laboració activa i permanent amb la societat civil per promoure els ODM.

L'any 2010 és un any clau per als ODM, ja que es commemora el 10è aniversari de la signatura de la Declaració del Mil·lenni, i només resten cinc anys per arribar al termini fixat per assolir aquests objectius. Per aquest motiu, la seu de l'ONU a Nova York va acollir els dies 20, 21 i 22 de setembre de 2010 una cimera de caps d'estat i de govern dedicada als ODM.

Aquesta cimera va estar precedida per una mobilització ciutadana mundial amb el lema ‹‹Fes Soroll pels ODM››, perquè el temps de les excuses s'ha exhaurit i el futur dels ODM depèn ara més que mai de la voluntat política. Només amb l'1 % dels recursos destinats a rescatar el sistema financer ja es podria eradicar la fam al món.

El missatge de la Campanya del Mil·lenni és ben clar: ‹‹Som la primera generació que podem eradicar la pobresa extrema i no volem perdre aquesta oportunitat››.

Nicolás Cortés Rojano
ncortes@l-h.cat
DIRECTOR DE SUD

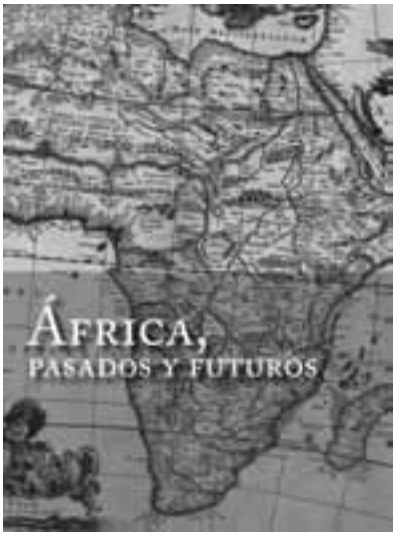

L'ÀFRICA, PASSATS I FUTURS

DIVERSOS AUTORS
FUNDACIÓ OLOF PALME. BARCELONA 2010

Alguns llibres, a part de ser interessants, tenen el valor de la idoneïtat. Avui que sembla que alguns es vulguin oblidar de la solidaritat, és bo tenir molt present que el destí de continents com l'africà està vinculat íntimament al d'Occident. Aquest llibre plural i coral apropa, amb textos acadèmics i tècnics, la realitat africana; un continent que sembla que només es manifesti en la crònica de successos, amb una magnificació dels drames. Però l'Àfrica és moltes coses més que això. La seva faceta política és molt interessant, sobretot per la necessitat que els ciutadans africans puguin governar la seva realitat des de la democràcia; i que es reconegui l'Àfrica en el context internacional com un espai culturalment ric, amb futur, i no només de passats foscos en què, per cert, els interessos econòmics de les nostres empreses han tingut tant a veure moltes vegades.

En aquest llibre es combinen generosament brillants síntesis de tota la història africana, aspectes històrics sobre el colonialisme, estudis sobre la realitat social, la problemàtica de gènere, l'antropologia del poder i la dimensió religiosa, amb algunes aproximacions als relats literaris; sense oblidar la importància del context de les llengües, les tradicions orals i una reflexió àmplia sobre la cooperació al continent.

A l'Àfrica li calen reflexions i aportacions que permetin d'oferir un coneixement ajustat i verídic de les dinàmiques socioculturals contemporànies, sempre des d'una visió multidisciplinària de les matèries, des de la història fins a altres ciències humanístiques i socials.

Parlar de l'Àfrica és endinsar-se en una realitat polièdrica: per la cultura i les jerarquies polítiques, per la història oral, per la solidaritat social, i també pels sectors emprenedors i la força de les dones. Parlar de l'Àfrica és assumir una gran responsabilitat. Parlar de l'Àfrica és parlar d'una realitat farcida de tòpics, que cal aclarir constantment amb plasmacions concretes... com fa el llibre.

Rosa M. Puig-Serra
Rmpuig_serra@catalunya.ugt.org
Àrea de Cultura de la UGT de Catalunya

El preu de la fam.

L'estraperlo a la Catalunya de la postguerra

Autora: Laura de Andrés Creus
ARA Llibres – Sèrie H · ISBN: 978-84-92552-68-9

El preu de la fam ens aporta un nou enfocament sobre l'estraperlo, un vessant no del tot conegut de la repressió econòmica que el règim franquista exercí sobre els vençuts de la Guerra Civil espanyola: el context que va permetre que els rics es fessin més rics, i els pobres, encara més pobres.

Acabada la Guerra, el racionament de guerra es convertí en un racionament de pau. Les cartilles de racionament —que perdurarien 13 anys— es convertiren en un símbol inequívoc d'una primerenca postguerra, que aviat forjaria l'explícit epígraf dels ‹‹"anys de la fam››. Franco pensava erròniament que redreçar la desgavellada economia no tenia secrets. D'una banda, volia que l'Estat fos omnipresent, com a contrapunt a les excessives llibertats de la República. D'altra banda, considerava que Espanya complia tots els requeriments per ser autosuficient i que, per tant, no calia que s'importés res de fora.

En aquest context sorgí un mercat negre en què tothom va acabar caient: els qui per la insuficiència de les racions dels mercat oficial es van veure obligats a buscar altres alternatives per poder omplir el pap, al preu que fos; i els qui es van poder enriquir venent aquests productes fora de mercat, a preus desorbitats. Els primers ho feren per subsistir. Els segons, amb l'únic objectiu de lucrar-se. I amb aquesta finalitat van tenir el règim franquista d'aliat.

Com explica el cèlebre hispanista Paul Preston, autor del pròleg d'aquest llibre, ‹‹les multes imposades als pobres els castigaven desmesuradament per haver provat de sobreviure, mentre que el sistema deixava impunes els grans estraperlistes, que cantaven les glòries del règim mentre feien grans fortunes››, i ratifica que l'estraperlo fou un ‹‹element clau en la política franquista de mantenir una Espanya dividida entre vencedors i vençuts››.

A través del testimoni en primera persona dels protagonistes, El preu de la fam dibuixa de manera amena aquest fenomen, que s'allargà fins ben entrada la dècada dels anys cinquanta i que postrà el país en una profunda crisi de la qual trigaria moltíssims anys a sortir. Una època en què morir-se de fam no era només una frase feta sinó que era ben real.

Nicolás Cortés Rojano
ncortes@l-h.cat
DIRECTOR DE SUD

150 PREGUNTES SOBRE EL NOU DESORDRE

CARLOS TAIBO
LA CATARATA. MADRID, 2008.

Aquest professor de la Universitat Autònoma de Madrid fa temps que destaca com un dels millors especialistes sobre la complexa realitat del marc internacional, dels pocs que hi ha a l'Estat espanyol i a Europa. Però, a més, sempre ha estat un analista fi de la realitat geoestratègica.

En aquest llibre, Taibo se centra en el nou escenari, les conseqüències dels atemptats de l'11 de Setembre, la política militar unilateral dels EUA, l'auge i la caiguda dels neo-con, la consolidació dels problemes ambientals, l'absència de recursos energètics; i tot coronat amb la utilització més perversa del capitalisme com a súmmum de la llei de la selva. Tots aquests temes els tracta des d'una òptica política i detallada, sense deixar de banda la ironia, eina que mou amb destresa.

Carlo Taibo fa un esment especial de la importància dels moviments socials, concretament dels sindicats, els quals, segons la seva anàlisi, tindran un creixement sostingut. Parla, fins i tot, d'una edat d'or per als moviments de resistència, que, segons el seu parer, acabaran trobant ressò entre la ciutadania. Encara que el revers d'aquest fet, per l'escassetat creixent, serà també la imposició per la força d'estats o grups militaritzats i el manteniment dels seus privilegis... una mostra tardana de darwinisme social.

Acaba explicant la seva teoria del decreixement econòmic, que planteja un decreixement intel·ligent de la producció i del consum gratuït, que es gestiona des del repartiment de la feina i una vida social no enfocada des de la lògica de la propietat i la competitivitat a ultrança. Considera que no podem deixar a les noves generacions un planeta difícil d'habitar, tant pel que fa a l'aspecte ambiental com d'una moralitat allunyada al que sempre ha estat l'esperit humà.

Javier Martínez
sindicalistes@sindicalistessolidaris.org
Àrea de Cooperació de Sindicalistes Solidaris

Informe CSI 2009:

101 sindicalistes assassinats al món l'any 2009

L'informe anual de la CSI sobre les violacions dels drets sindicals al món denuncia que 101 sindicalistes van ser assassinats l'any 2009. La xifra representa un increment del 30 % respecte de l'any anterior.

El país on es van registrar més morts violentes va ser Colòmbia, amb 48 víctimes; el segueix Guatemala, amb 12; Mèxic i Bangladesh, amb 6; el Brasil, amb 4; la República Dominicana i les Filipines amb 3; i 1 a l'Índia, a l'Iraq i a Nigèria.

L'informe registra una llista extensa de violacions patides per sindicalistes que lluiten per defensar els interessos dels treballadors a 140 països. D'altres violacions continuen sense registrar, bàsicament perquè els afectats no tenen instruments per denunciar la situació o temen pel lloc de treball o per la vida.

Les forces antidemocràtiques han continuat centrant els seus atacs en l'activitat sindical. Ha estat el cas d'Hondures, per exemple, país en el qual els sindicats es van posar en primera línia de defensa de la democràcia durant el cop d'estat.

El repàs també posa de relleu molts casos en què, tot i que els drets sindicals estan reconeguts i protegits per la legislació oficialment, les restriccions són molt fortes. A molts països, les vagues o estan restringides o prohibides. A més, la imposició d'arbitratges obligatoris o l'haver de recórrer a definicions massa àmplies dels serveis essencials priven, moltes vegades, els treballadors i les treballadores dels seus drets legítims de tenir representació sindical o de participar en activitats sindicals.

L'informe exposa també la pressió creixent sobre els drets fonamentals dels treballadors per l'impacte de la crisi global sobre l'ocupació.

Els empresaris van continuar pressionant per destruir els sindicats. En diversos països, algunes empreses van amenaçar els treballadors amb el tancament de les plantes de producció si optaven per organitzar-se o afiliar-se a un sindicat. L'afebliment de les normes de treball internacional reconegudes ha comportat que cada vegada més treballadors s'enfrontin a la inseguretat i vulnerabilitat de l'ocupació: el 50 % de la mà d'obra global té un treball vulnerable.

L'informe de la CSI de l'any 2009 constata, com a conclusió, que la majoria dels treballadors i treballadores no tenen protegit realment el dret a organitzar sindicats i a negociar col·lectivament; i que aquest és un factor important de l'increment, a llarg termini, de la desigualtat econòmica a dins dels països i entre els països.

María Cilleros
afgancat@afgancat.org
Associació pels Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA)

Fotografia: **Mònica Bernabé**

Negociar amb els talibans és la solució per a l'Afganistan?

Dies: 25, 26 i 27 de gener de 2011
Hora: 17 - 20.30
Lloc: Residència d'Investigadors (carrer Hospital, 64· Barcelona)
Entrada gratuïta, prèvia inscripció a afgancat@afgancat.org
Més informació: www.afgancat.org

El gener del 2010 es va fer a Londres la Conferència sobre l'Afganistan durant la qual el president afganès, Hamid Karzai, va presentar un pla per a la reconciliació i la reintegració. Aquest pla pretén negociar amb els talibans. El juny del 2010, a l'anomenada ‹‹Assemblea per a la Pau›› que va tenir lloc a Kabul, 1.600 delegats que representaven els diferents estaments de la societat afganesa van donar suport a Karzai perquè dialogués amb els insurgents. I un mes després, el juliol del 2010, els països amb tropes destacades a l'Afganistan es van comprometre a finançar aquest pla per a la reconciliació. Actualment, hi ha a l'Afganistan un Alt Consell de la Pau, format per 70 persones, que té com a objectiu la negociació amb els talibans.

Des de la Conferència de Londres, diverses associacions de dones afganeses han exigit que se les tingui en compte en aquesta negociació amb els talibans. Han remarcat, d'una banda, que una part de l'Alt Consell de la Pau està format per líders militars que van participar en el conflicte; i d'altra banda, que els talibans més d'un cop han dit que no tenen cap intenció de negociar.

L'Associació per als Drets Humans a l'Afganistan (ASDHA), amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació, l'Ajuntament de Barcelona i el Govern de les Illes Balears, ha organitzat les jornades ‹‹Negociar amb els talibans és la solució per a l'Afganistan?››, els dies 25, 26 i 27 de gener de 2011, per posar aquest tema sobre la taula. Persones expertes en l'Afganistan, diplomàtics implicats en aquest procés de negociació i representants de la societat civil i d'institucions afganeses donen resposta als interrogants que la negociació planteja: Amb qui cal dialogar? Com pot afectar la negociació amb els talibans a les dones afganeses? On és la justícia en aquest procés?

ASDHA és una entitat catalana que va néixer l'any 2000 per donar suport a col·lectius de dones afganeses que, d'una manera clandestina, van crear escoles per a dones i nenes a l'Afganistan durant l'època dels talibans, quan l'educació estava prohibida per a la població femenina. Actualment, ASDHA continua treballant a l'Afganistan de manera exclusiva en projectes de promoció dels drets humans —sobretot dels de les dones— i per a la construcció d'una pau amb justícia, com també en activitats de sensibilització i denúncia.

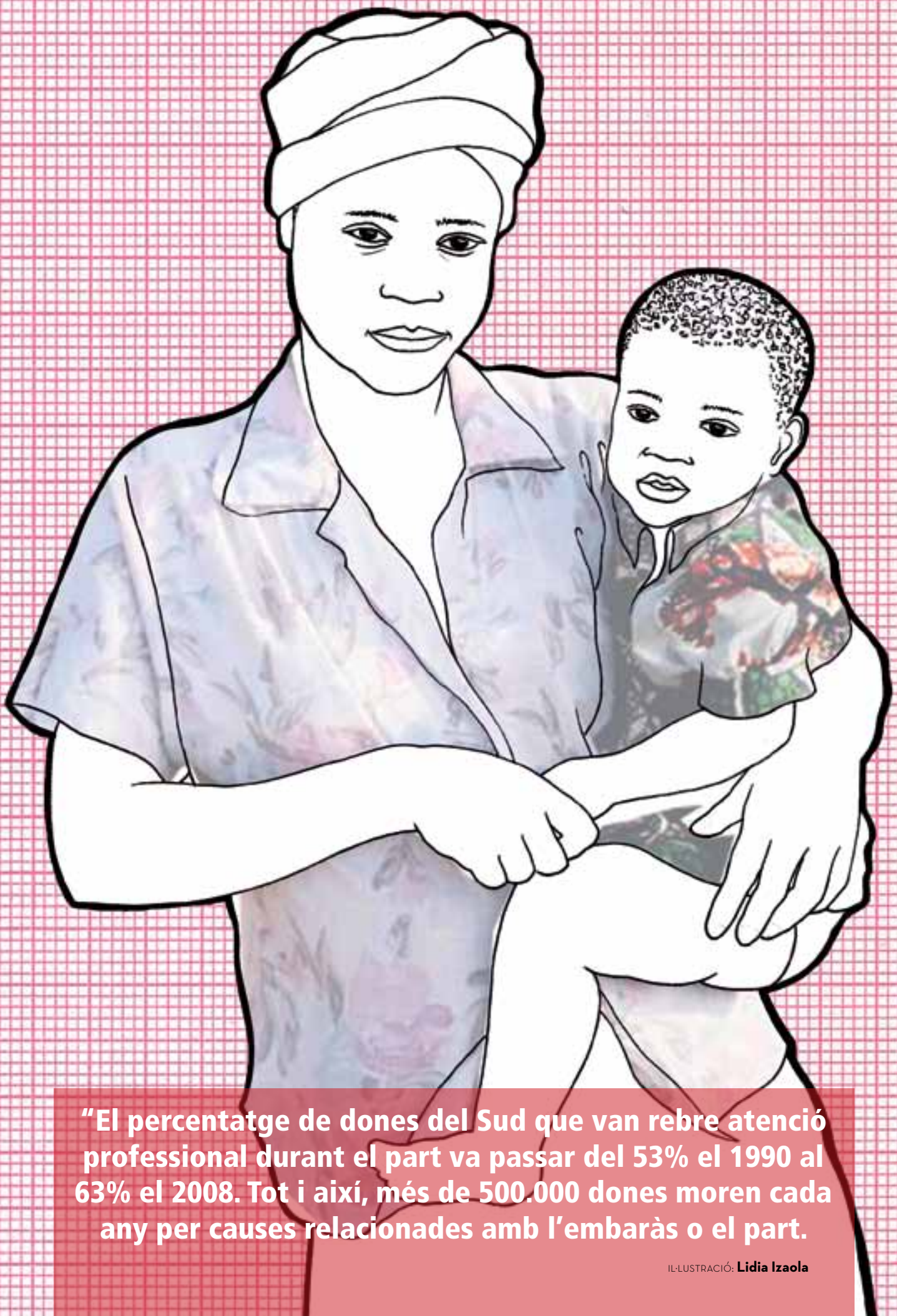

“El percentatge de dones del Sud que van rebre atenció professional durant el part va passar del 53% el 1990 al 63% el 2008. Tot i així, més de 500.000 dones moren cada any per causes relacionades amb l’embaràs o el part.

IL·LUSTRACIÓ: **Lidia Izaola**

Edita la revista sud

UGT

UNIÓ GENERAL DE TREBALLADORS
DE CATALUNYA
www.ugt.cat

SINDICALISTES SOLIDARIS

La revista sud es publica amb el suport de:

Diputació Barcelona
xarxa de municipis

Diputació de Lleida

Diputació de Girona
221 municipis

ACCD Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament

Generalitat de Catalunya